

46.359

794

KÖNYVTÁRI

Híradó

január 1969 február

KÖNYVTÁRI
Híradó
A FŐVÁROSI
SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR KOZLONYE
XIII. évf. 1. sz. 1969. január-február

Ötven éve történt - a fővárosi könyvtárban

- SZABÓ ERVIN EMLÉKEZETE. A forradalmi kormányzótanács elhatározta, hogy amaz érdemek elismeréséül, a melyeket Szabó Ervin a marxizmus tudományos művelése és a magyar proletáriátus szocialista öntudatának nevelése körül szerzett, Szabó Ervin elaggott és özvegy anyjának havi 1500 korona összegű járadékot állapít meg. Együttal elhatározta a kormányzótanács, hogy Szabó Ervin munkáit a proletárállam tulajdonának tekinti s megbizta a közoktatásügyi népbiztosságot azzal, hogy Szabó Ervin hátrahagyott műveinek kiadásáról, valamint munkái összegyűjtéséről és kiadásáról minél előbb gondoskodjék. Együttal elhatározta a kormányzótanács, hogy Szabó Ervinnek művészi siremléket állíttat.

(Az Ujság, Bp. 1919 márc. 28.)

A főváros népbiztossága ma a következő rendeletet adta ki: A főváros népbiztossága elrendeli, hogy mint már régebben tervbe vétetett, a fővárosi nyilvános könyvtár a budapesti könyvtárügy nagynevelő szervezőjének emlékére Szabó Ervin-könyvtárnak neveztesse el.

Mától fogva tehát "Szabó Ervin könyvtár" a neve a főváros legnagyobb, legtökéletesebben megszervezett nyilvános könyvtárának. Nem tudunk elképzelni szebb, méltóbb emléket Szabó Ervinnek, aki megcsinálta, megszervezte ezt a könyvtárt és tudós tanítómestere volt nemcsak azoknak, akik megcsinálták a tegnaptól a máig, megcsinálták a nagyszerű átalakulást, de tanítója volt az egész országnak. Hogy a burzsoázia berkeiben nem ismerték és nem értékelték annyira, amennyire az ő gazdag tudása, páratlan egyénisége révén megillette volna, az nem a Szabó Ervin hibája, az a magyar álkultúra büne.

De Szabó Ervin nemcsak nagy tudós volt, Szabó Ervin apostóla, fanatikusa volt a szocialista eszméknek. Husz esztendeig irt, agitált, szervezett. Voltak, akik azt mondták róla, hogy álmok-álmódója. Lehet, hogy igazuk volt. Szabó Ervin csakugyan meg tudta álmodni a jövőt, de nem volt utópista, mert realizálni tudta az álmait. Mennyi akaraterő, mennyi kedvesség fért bele a törekény testü emberbe, aki halálos betegen is egyre építette a jövőt! Tanult és tanított; irt, agitált és szervezett. Mindenütt, ahol a kizsákmányolók szembeállottak a kizsákmányolókkal, az elnyomottak az elnyomókkal, ahol a munkások nagyobb bért, rövidebb munkaidőt, több szabadságot követeltek, ahol a szervezkedés munkájára hívták föl társaikat, ahol a tőke uralma ellen való feltámadások jeléül abbahagyták a munkát: az érven, a gondolaton rajta volt a Szabó Ervin harcos tudományának a bélyege. ...

(Világ, Bp. 1919 márc. 29.)

- A SZABÓ ERVIN-KÖNYVTÁR FÖLHÍVÁSA. A lakásrekvirálással kapcsolatban bizonyára sok ember van, aki könyveinek egy részétől kénytelen megválni. Akadhatnak azonban olyanok is, akik manapság fokozott mértékben érzik annak szükségét, hogy a közműveltséget erejükhöz képest előmozdítsák, aminek egyik leghathatósabb eszköze a könyv. Mindenkit, aki a könyvtárügynek igaz barátja, kérünk, ne hagyja használatlanul heverni, vagy tönkremenni a könyveit, hanem személyesen, írásban vagy telefonon jelentse a Szabó Ervin-könyvtárnak (gróf Károlyi-utca 8. és 10., telefon 20-15), amely szívesen küld a közcélra följánlott könyvekért.

(Magyarország, Bp. 1919 ápr. 2.)

Szabó Ervin.

Testben törékeny, lélekben egyik legvértettebb harcosa a magyar proletáruadalomnak: ez volt néhai Szabó Ervin, aki elhitt ima meghajtja vörös zászlaját a magyar Tanácsköztársaság. A Forradalmi Kormányzótanács elhatározta, hogy az érdemek elismerésül, amelyeket Szabó Ervin a marxizmus tudományos művelésén a magyar proletariátus szocialista öntudatának nevelése körül szerzett, megbizta a közoktatásügyi népbiztosságot azzal, hogy Szabó Ervin hátrahagyott műveinek kiadásáról, valamint munkái összegyűjtéséről és kiadásáról minél előbb gondoskadjék. A Kormányzótanács Szabó Ervin munkáit a proletárállam tulajdonának tekinti és emléket művészi alkotással örökíti meg. A Tanács Szabó Ervin elgyötört és özvegy anyjának 1500 korona járadékot állapít meg. — Itt említjük meg, hogy a fővárosi népbiztossága a fővárosi nyilvános könyvtárt a budapesti könyvtárügy szervezőjének emlékére Szabó Ervin-Könyvtárnak nevezte el.

* * *

Könyvet a proletárnak!

A lakásrekvirálással kapcsolatban bizonyára sok ember van, aki könyveinek egy részétől kénytelen megválni. De akadhatnak olyanok is, akik manapság fokozott mértékben érzik annak szükségét, hogy a közműveltséget erejükhez képest előmozdítsák, aminek egyik leghathatósabb eszköze a könyv.

Mindenkit, aki a könyvtárügynek igazi barátja, kérünk, ne hagyja használatlanul heverni vagy tönkremenni könyveit, hanem személyesen, írásban vagy telefonon jelentse a

Szabó Ervin könyvtárnak

(IV., Gróf Károlyi-utca 8. Telefon 120–15.),
mely szívesen küld el a közcélra felajánlott
könyvekért.

A Tanácsköztársaság Könyvtárügye

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
VI., Andrásy-ut 12, I. :: Telefon: 84—31.
Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

A könyvtárügyi politikai megbízottak
hivatalos lapja.

Könyvtáraknak, könyvtárosoknak és munkástanácsok közreművelődési osztályainak ingyen, magánosoknak évi 12 korona. Egyes szám: 60 fillér.

Az országos könyvtárügy vezetői.

70.638/1919. sz.

III/b. ügyoszt.

Kinevezem *Dienes László* elvtársat a könyvtári ügyek megbízottjává és megbízom a Könyvtárügyi Tanács megszervezésével.

Budapest, 1919. márc. 30.

P. H.

Lukács György s. k.
népbiztos helyettes.

70.638/1919. sz.

III/b. ügyoszt.

Kinevezem *Kóshalmi Béla* elvtársat a könyvtári ügyek helyettes megbízottjává és megbízom a Könyvtárügyi Tanács megszervezésével.

Budapest, 1919. márc. 30.

P. H.

Lukács György s. k.
népbiztos helyettes.

A közoktatásügyi népbiztosság könyvtárügyi rendeletei.*)

Könyvgyűjtemények bejelentése.

— A K. N. I. sz. rendelete 70831/1919. sz. —

A köztulajdonba vett egyesületek helyiségeiben, palotákban, továbbá szakegyesületi és más célokra rekvirált helyiségekben talált könyvgyűjtemények azonnal bejelentendők a Szabó Ervin-könyvtárban (Városi Nyilvános-Könyvtár, IV., Károlyi-utca 8. Telefon 120—15.)

Budapest, 1919. márc. 29.

Lukács György s. k.,
népbiztos-helyettes.

Vidéki könyvtárak megfelelőbb elhelyezése és elhagyott vidéki magánkönyvtárak ügyében.

A közoktatásügyi népbiztosság felhívja a vidéki munkástanácsokat, hogy ha járási vagy megyei székhelyeken olyan közkönyvtár van, mely eddigelé meg nem felel, proletárolvasók számára hozzáférhetetlen helyiségben volt elhelyezve, addig is, míg részletesebb utasításokat nem kapnak, hogy ezek részére megfelelő helyiséget rekviráljanak és jelentésük beintézkedésüket a könyvtárügyi megbízottaknál a Szabó Ervin-könyvtárban (Budapest, IV., Károlyi-u. 8.).

*) A bejelentések helye most már nem a Szabó Ervin-könyvtár, hanem a Könyvtárügyi politikai megbízottak hivatala: VI., Andrásy-ut 12, I. Tel.: 84—31.

Ugyanitt jelentendők be azok az őrizetbe vett vidéki könyvgyűjtemények is, amelyeket felszabadult épületek helyiségeiben, palotákban, szakegyületi vagy más célra rekvirált helyiségekben elhagyva találtak.

Budapest, 1919. ápr. 2.

Lukács s. k.,
népbiztos.

Kulturális célokat szolgáló helyiségek lefoglalása.

— A Közoktatásügyi Népbiztosság 6. K. N. számú rendelete. —

A közoktatásügyi népbiztosság az összes oktatási vagy kulturális célokat szolgáló épületeket, helyiségeket (iskolák, főiskolák, tanintézetek, múzeumok, laboratóriumok stb.), továbbá a múltban diákszállók, internátusok, diákmenzák céljaira berendezett vagy az utóbbi időben ilyen célra lefoglalt épületeket, helyiségeket — további intézkedésig — saját kezelésbe veszi.

Ez a rendelet kiterjed olyan penzlókra is, amelyekben eddig tulnyomóan vagy kizárólag diákok (diáklányok) laktak.

Mindaddig, amíg a fentjelzett épületek (helyiségek) kezelése vagy esetleges más célokra való igénybevétele felől a népbiztosság az illetékes hatóságokkal más megállapodásra nem jut — ezen épületekben (helyiségekben) való bármilyen akár magánosok, akár hatóságok részéről való rekvirálás és beavatkozás tilos.

A rendelet ellen vétők felett a forradalmi törvényszék ítélkezik.

Budapest, 1919. április 7.

Közoktatásügyi Népbiztosság.

- A KÖNYVTÁRI KÖNYVEKET VISSZA KELL ADNI. A közoktatásügyi népbiztosság által a magyar könyvtárügy intézésére fölhatalmazott könyvtárügyi megbizottak fölhívják mindazokat az olvasókat, akik a Forradalmi Kormányzótanács területén levő bármely közgyűjteményből való könyveket két hónapnál hosszabb idő óta tartanak maguknál, hogy azokat akár szükségük van rájuk továbbra is, akár nincs, haladéktalanul szolgáltatassák vissza. A beszolgáltatás határidejéül 1919 április 20-át tűzzük ki. Kutatók igazolt esetben a könyveket bemutatás után újból kölcsönkaphatják. A hátralékosok forradalmi törvényszék elé idéztetnek. A könyvtárügyi megbizottak.

(Népszava, Bp. 1919 ápr. 6.)

- BUDAPEST FIÓKKÖNYVTÁR-HÁLÓZATÁNAK KIÉPÍTÉSE. A főváros népbiztossága Budapest könyvtárügyét teljesen a proletár művelődés szolgálatába akarja állítani. A népbiztosságnak az az intenciója, hogy az egész várost behálózza közművelődési könyvtárakkal, úgy, hogy a város dolgozó népe mindenütt ráakadjon a tanulás centrumaira. A népbiztosság ezért felhívta a Szabó Ervin-könyvtárt, hogy a könyvtár nagy újjászervezésének munkáját tovább építve haladéktalanul kezdje meg a budapesti főkönyvtári hálózat kiépítését, gyári munkáskönyvtárak, mozgókönyvtárak szervezését. A Szabó Ervin-könyvtár sürgős előterjesztést fog tenni azon épületekre vonatkozólag, melyeknek könyvtár célokra való lefoglalását a lakásügyi népbiztosságtól kérni javasolja, valamint mindazon eszközökre vonatkozólag, melyek szükségesek arra nézve, hogy a közművelődési célt szolgáló könyvtárak sürgősen berendezhetők és megfelelő személyzettel elláthatók legyenek.

(Vörös Ujság, Bp. 1919 ápr. 15.)

KOMMUNISTA KÖNYVTÁRPOLITIKA ... A régi világ osztálykulturpolitikája megnyilvánult könyvtárpolitikájában is. Könyvtár kevés volt s keveseké volt. ... A burzsoá könyvtárpolitika gondoskodott arról is, hogy a kevés könyvtár keveseké is maradjon. Szigorú belépési feltételekkel és lehetetlen nyitvatartási időkkel, de még inkább hivatalnokaikba oltott elutasító magatartással igyekezett minél jobban távol tartani a tömegeket könyvtáraitól. ... A kommunista kulturpolitika célja elsősorban önállóságra nevelni az embereket, azért nevelési eszközei között az eddiginél sokkal nagyobb szerepet fog játszani az önálló művelődés eszköze, a könyv. ...

Kétfajta könyvtárra van szüksége a proletariátusnak. Egyik fajta az, amelyben minden proletár megtalálja azokat a könyveket, amelyeket általános művelődése és irodalmi műelvezete céljából olvasni akar. Ilyen könyvtár sok legyen, legyen minden kerületben egy-kettő legalább, hogy közel essék mindenki lakásához. Az ilyen könyvtárban legyen szép, tágas, levegős, világos olvasóterem, ahol a proletár megtalálja az összes napilapokat, az összes folyóiratokat, amelyek érdeklik, másik terem, ahol kényelmes ülőhelyeken,

csendben, a házi bajoktól, gyermekzsivajtól távol nekiülhet egy-egy jó ismeretterjesztő munka vagy szép regény olvasásának. Legyen benne olyan jól berendezett helyiség is, ahol gyorsan, kényelmesen megkapja kölcsön otthoni olvasásra azt a könyvet, amelyet kiválasztott vagy amelyre a figyelmes könyvtáros felhívta érdeklődését. Legyen benne mindez gyermekei számára is, lássa el a könyvtár az egész családot könyvvel, nem feledkezve meg képes-könyvről sem az egész kicsinyek számára. S gondoskodjon a könyvtár arról is, hogy előadások, kiállítások, stb. rendezésével tájékoztassa a proletárokat mindazon eseményekről és dolgokról, melyek az olvasással összefüggnek.

A másik fajta könyvtár, melyre még szükségünk van, a tudományos szakkönyvtár a szakismeretek elsajátítása és folytonos továbbképzése, valamint a tudományos kutatás céljából. De ez se legyen a tudósok számára fentartott s féltékenyen őrzött könyvraktár. A proletártársadalomban a tudósok kasztja is megszűnik, a tudomány is megszűnik kiváltság lenni, a tudomány is mindenkisé s az eszközök is, melyek hozzá visznek, mindenki számára szabadon kell, hogy álljanak. A tudományos könyvtárak is úgy legyenek berendezve, hogy azokban mindenki eligazodjon, mindenki hozzáérjen minden könyvhöz, melyre szüksége van.

Minden nagy városban tehát kettős könyvtárrendszert kell kiépíteni: egy közművelődési könyvtárhálózatot, egy adminisztratív központtal s kerületenként egy-két vagy több könyvtárral az általános olvasmányszükséglet kielégítésére. Erre a célra, minthogy a közeljövőben építeni nem lehet, le kell foglalni minden kerületben a legalkalmasabb épületeket és berendezéseket, valamint - minthogy a könyvnek is szükében vagyunk - le kell foglalni az eddig fennálló népkönyvtárak, egyesületek, klubok, kaszinók stb. használható könyvtárait, föl kell kutatni a kiadók, könyvkereskedők rejtett készleteit. Hogy pedig alkalmas s hozzáértő személyzet is álljon rendelkezésre, sürgősen könyvtárosképző tanfolyamot kell rendezni.

A tudományos kutatás és szakképzés céljaira pedig minden nagyobb városban egy szakkönyvtárrendszer építendő ki, azon az alapelven, hogy mindenfajta könyvtár legyen, amire szükség van, de ne legyen egy fölösleges sem, legyen mindenféle szakkönyvtár, de mindegyikből csak egy, hogy ez az egy azután jó lehessen. Ez pedig a könyvtárügy mai állásában azt jelenti, hogy egyesíteni kell a ma rendszertelenül működő egyfajta könyvtárakat és észszerű munkafelosztást kell létesíteni az így keletkezett nagyobb könyvtárak között. De még ez sem elég. Hogy a kutató gyorsan és biztosan dolgozhasson városi könyvtáraiban, kell hogy megszüntessük a könyvtári adminisztrációk mai anarkiáját, mert csak a könyvtári rendszerek egységesítése által szüntethető meg az a tarthatatlan állapot, hogy pl. Budapest minden könyvtárában másféleképpen kölcsönzik ki a könyveket, más és más időben tartják nyitva az olvasótermeket, más és más a katalógusok beosztása stb., mely fölösleges anarkia a gyors és biztos munkát lehetetlenné teszi.

Könyvtárügyünk újjászervezésének keresztülvitele egy megalakítandó Országos Könyvtárügyi Tanács feladata, mely a mellé állított szakhivatal, az országos könyvtárügyi és bibliográfiai hivatal segítségével egységes vezetés alá kell, hogy vegye az ország összes közművelődési és tudományos könyvtárát. Természetesen úgy az országos, mint a szintén megalakítandó megyei és városi könyvtárügyi tanácsok a Tanácsköztársaság szervezetének megfelelően, az országos, illetőleg megyei és városi szovjetekekből s a megfelelő szakemberekből alakíttatnak meg. DIENES LÁSZLÓ (Vörös Ujság, 1919 máj.4.)

Az 1968-as év mérlege

Könyvtárunk központjának és hálózatának összesített fő mutatószámai a következők voltak 1968-ban, összehasonlítva az előző évekkel:

	1967	1968
Könyvtárak száma	115	116
Könyvtári állomány	2,408.875	2,486.173
Beiratkozott olvasók sz.	188.076	187.332
Kölcsönzők és helyben olvasók száma	2,345.653	2,319.953
Kölcsönzött és helyben olvasott könyvtári egységek	6,566.930	6,403.266

A fenti számok - amelyekben a diafilmek egyébként jelentéktelen adatai is szerepelnek - az állományt illetően bizonyos növekedésről számolnak be, az olvasó és könyvforgalmat illetően viszont csökkenésről. Az ellentmondás azonban csak látszólagos. A könyvtárak számának "növekedése" egy önálló könyvtárnak (a villamos mozgókönyvtárnak) a megszüntetése mellett két kis fiókkönyvtárnak a létrehozásából adódik; olyan létszámnövekedés tehát, amely tényleges kapacitásnövekedést alig jelent. A központi állomány alakulása mögött pedig az áll, hogy a könyvvásárlásra fordítható keret csökkenése miatt maga a gyarapodás kisebb, mint az egy év előtti. Sajnálatos, hogy könyvtári forgalmunk az előző évihez képest csökkent.

A központi könyvtár főbb adatai (a zenei könyvtárral együtt)

	1967	1968
Állomány (összes kvtári egység db)	672.760	677.229
Ebből: zenei könyvtár	20.034	21.358
Tiszta gyarapodás (a csökkenés le- vonásával)	6.819	4.469
Beiratkozottak (kölcsonzésre és helybenolvasásra)	12.087	13.091
Kölcsonzók és helyben olvasók száma	110.340	107.526
Kölcsonzött és helyben olvasott könyvtári egységek száma	282.832	296.334
Ebből: olvasószolgálatban	244.145	255.707
Budapest-gyűjteményben	17.690	17.644
zenei könyvtárban	20.997	22.983

A kerületi könyvtárak tevékenysége

	1967	1968
A.) Hálózati könyvtárak száma:		
kerületi könyvtárak	46	45
" gyermekkönyvtárak	13	13
különálló gyermekrészlegek	22	22
fiókkönyvtárak	32	34
Összes könyvtáregység	113	114
B.) Könyvállomány dec. 31-én	1,685.270	1,762.156
diaállomány	49.363	45.919
bekötésre kerülő folyóiratok	1.482	869
Teljes hálózati állomány	1,736.115	1,808.944
Vásárolt könyvek száma	147.151	130.590
Ebből: gyermekkönyv	47.353	42.620
C.) Beiratkozott olvasók:		
felnőttek	120.051	122.316
14 éven aluliak	55.486	51.548
dia-kölcsonzésre beiratk.	452	377
Összes beiratkozottak száma	175.989	174.241
D.) Könyvkölcsonzók száma	1,904.562	1,864.112
dia- " "	1.917	1.591
helyben olvasók (látogatók)sz.	328.834 ¹⁾	346.724 ²⁾
Összes könyvhasználók száma	2,235.313	2,212.427
E.) Kölcsonzött könyvek:		
felnőtteknek	4,760.686	4,686.299
gyermekeknek	1,514.150	1,413.765
kölcsonzött dia-film	9.262	6.868
Használt könyvtári egységek	6,284.098	6,106.932

¹⁾Ebből gyermek 556.438, illetve 142.473

²⁾Ebből gyermek 522.072, illetve 201.054 fő

A felnőtteknek kölcsönzött könyvek százalékos megoszlása

	1967	1968
Szépirodalom	67.1	67.0
Ebből: új magyar	22.8	23.0
rég Magyar	9.9	9.0
klasszikus	12.5	12.0
szovjet	5.2	4.8
népi demokratikus	4.3	4.5
egyéb szépirodalom	12.4	13.7
ebből gyermekolvasmány		(2.2)
Ismeretterjesztő	32.9	33.0
Ebből: polit.-ideol.	7.5	7.7
műszaki	3.8	4.0
mezőgazd.	0.5	0.6
term.tud.	5.2	5.1
egyéb ismeretterjesztő	15.9	15.6
Együtt	100.0	100.0

Kiseb aránynövekedés mutatkozik az új magyar és a népi demokratikus irodalom, s csökkenés a szovjet irodalom területén. Az ismeretterjesztő irodalomban nőtt a politikai, műszaki és mezőgazdasági, s kissé csökkent a természettudományi művek forgalmának aránya.

A gyermekeknek kölcsönzött könyvek százalékos megoszlása

	1967	1968
Szépirodalom	64.5	65.0
gyermek szépirodalom	-	56.5
válogatás a felnőttek ir. ("S")	-	8.5
Ismeretterjesztő	35.5	35.0
Együtt	100.0	100.0

A gyermekeknek kölcsönzött művek között fél százalékkal emelkedett a szépirodalom keresettsége.

T. Gy.

T E R V E Z E T
HAZÁNK FELSZABADULÁSA ÉS
A FASIZMUS FELETT ARATOTT GYÓZELEM
25. ÉVFORDULÓJÁRA VÉGZENDŐ
KÖNYVTÁRI FELADATOKRÓL

I. KIÁLLÍTÁSOK

1.) Központi kiállítás

"Budapest szocialista fejlődése", ünnepi kiállítás, dokumentumok, kép- és könyvanyag.

Határidő: Előkészítés 1969 III. negyedév Felelős: Bibliográfiai
Oszt. Prop.
Csoport

2.) Kiállítási segédanyagok a kerületi könyvtáraknak a felszabadulási évfordulókra.

a.) Eseménynaptár Budapest felszabadulásáról. Házi soksz.

Határidő: 1969 II. negyedév Felelős: Bibliográfiai
Oszt.

b.) Hazánk felszabadulásának dokumentumai. A korábbi faksimilék javított kiadása. Házi soksz.

Határidő: 1969 III. negyedév Felelős: Bibliográfiai
Oszt. Prop.
Csoport

c.) A felszabadulást és a fasizmus elleni harcot ismertető legfontosabb könyvekből (felnőtt- és gyermekirodalom) könyvajánló plakátok készülnek.

d.) Budapest felszabadulása 25. évfordulójára kiállítás a kerületi könyvtáraknak.

e.) "Budapest szocialista fejlődése" kerületi bontott anyagából 2-2 tabló van a könyvtárakban. Ezt kiegészítjük az utóbbi 5 év fejlődését feltáró 1 tablóval.

Határidő: 1969 IV. negyedév Felelős: Bibliográfiai
Oszt. Prop.
Csoport

3.) A gyermekkönyvtárakban összeállítandó albumokba foto-dokumentumok készülnek.

Határidő: 1969 IV. negyedév Felelős: Prop. Csoport

- 4.) A fasizmus felett aratott győzelem évfordulójára "Igy végződött" című korábbi kiadványunk (kisbibliográfiával kombinált fotodokumentumok) átdolgozott, javított kiadása. Nyomdai soksz.

Megj. határidő: 1969 IV. negyedév

Felelős: Bibliográfiai Oszt.

II. K I A D V Á N Y O K

1.) Bibliográfiák

- a.) Budapest felszabadulása. Bibliográfia és dokumentumgyűjtemény. Nyomdai soksz.

Megj. határideje: 1969 dec.

Felelős: Bibliográfiai Oszt.

- b.) A felszabadulás utáni magyar drámairodalom. Ajánló bibliográfia.

Megj. határideje: 1970. I. negyedév Felelős: Bibliográfiai Oszt.

- c.) Magyarország honismerete. Elemző bibliográfia. Nyomdai soksz.

Megj. határideje: 1969 dec.

Felelős: Bibliográfiai Oszt.

2.) Ajánlójegyzékek

- a.) A felszabadulás irodalma. Ajánló jegyzék. (Szépirodalmi és ismeretterjesztő anyag.) Házi soksz.

Megj. határideje: 1969 jul.1.

Felelős: Bibliográfiai Oszt.

- b.) Válogatott, annotált irodalomjegyzék a felszabadulás 25. évfordulójára (25-30 mű) Házi soksz.

Megj. határideje: 1969 szept. 1.

Felelős: Bibliográfiai Oszt.

- c.) Magyarország történetére vonatkozó gyermekirodalom analitikus katalógusa. 50 sorozat katalógus formában. Házi soksz.

- d.) Hazánk felszabadulására vonatkozó gyermekirodalom ajánló jegyzéke. Házi soksz.

Megj. határideje: 1969 III. negyed

Felelős: KISZ Forum gyermekkönyvtári csoportja
Propaganda Csop.

III. S Z A K M A I T O V Á B B K É P Z É S

- 1.) A felszabadulás utáni magyar irodalomról műfaji bontásban és a vonatkozó tárgykörben kiadványok ismertetésével 2 alkalommal előadást tartunk.
- 2.) A felszabadulás és 25 éves fejlődésünk történeti összefüggéseit összefoglaló előadást tartunk (esetleg a vonatkozó jelentősebb társadalomtudományi művek ismertetésével egybekapcsolva).
- Első előadás határideje: 1969 szept. Felelős: Igazgatóság

IV. ÁLLOMÁNYFEJLESZTÉS, OLVASÓ- SZOLGÁLAT, PROPAGANDA

1.) A központi olvasószolgálati osztály alkalmi kézikönyvtárat állít össze.

Határidő: 1969 III. negyed

Felelős: Központi Olvasószol-
gálat

2.) A Budapest Gyűjtemény a helytörténeti (kerületi) kutatások segítésére ujság- és folyóiratcikkekből földrajzi katalógust készít a repertórium anyagának felhasználásával.

Határidő: 1969 I. negyed

Felelős: Budapest Gyűjtemény

3.) A kerületi könyvtárak ajánló jegyzék alapján kiegészítik állományukat a vonatkozó irodalommal.

Határidő: 1969 aug. 31. és folyamatos. Felelős: Kerületi Könyvtárak
Oszt.

4.) Kapcsolódunk a KISZ KB által hirdetett "Olvasó-napló" pályázathoz

a.) segítünk annak népszerűsítésében és értékelésében. Kerületenként egy vagy több könyvtárban kiállítást rendeznek a begyűjtött olvasó-naplókból.

b.) Kapcsolódunk az MSZBT, SZOT, s Európa Kiadó jubileumi olvasómozgalmához.

Határidő: 1969 március 1-től folyamatos.

Felelős: Kerületi Könyv-
tárak Osztálya

/Az alábbi tervpontok végrehajtása hálózati összesítésben értendő, egy könyvtárban ezekből az adott helyen legmegfelelőbbet kell megvalósítani./

5.) Egyéni és csoportos beszélgetések, irodalmi estek, vetélkedők.

a.) Felszabadulás a szépirodalomban

b.) A fasizmus elleni harc, a fasizmus feletti győzelem a szépirodalomban

c.) Ismeretterjesztő művek alapján történeti áttekintés

d.) Élménybeszámolók a kerület felszabadulásáról, az újjáépítés első erőfeszítéseiről, az események részesei, munkásmozgalmi személyek; az ideiglenesen Magyarországon állomásozó szovjet alakulatok tagjainak meghívásával (MSZBT és más társadalmi szervezetekkel közös szervezésben).

6.) 25 év fejlődésének áttekintése az élet különböző területein. (Pl. Filmművészetünk fejlődése "Valahol Európában"-tól napjainkig stb.)

7.) A művelődési körök között versenyt hirdetünk: "A felszabadulás a szépirodalomban" téma feldolgozására.

Cél a körök tagjainak maximális aktivizálása. A feladatot legjobban megoldó 3 művelődési kört jutalmazunk.

8.) Az 1945 óta, illetve a létesítéstől beiratkozott olvasói törzsgárdának a kerületi könyvtárakban emléklapkiosztással egybekötött ünnepélyes olvasóértekezletet tartanak.

- 9.) A könyvtárak segítik a kerületi helytörténeti kutatásokat. - A Budapest Gyűjtemény anyaga, illetve a készülő felszabadulási bibliográfia alapján.
- 10.) A kerületi könyvtárak törekszenek "Jubileumi Krónika" címmel olvasók bevonásával, könyvtáruk 25 éves, illetve kerek évszámú fejlődése anyagának összeállítására.
- 11.) A könyvtár és "kerületünk fejlődése" dokumentumainak kiállítását összekapcsolják a felszabadulásra vonatkozó legjobb könyvanyag és "25 év legszebb, legsikeresebb könyvei" folyamatos kiállításával. Határidő: 1969 febr.-tól folyamatosan. Felelős: Kerületi Könyvtárak Oszt.
- 12.) A könyvtár KISZ szervezetének "Antológia" együttese ünnepi műsorral az igénylés alapján a kerületi könyvtárak rendelkezésére áll. Határidő: 1969 október Felelős: KISZ szervezet

V. A G Y E R M E K K Ö N Y V T Á R A K

Minden munkát az Uttörőszövetséggel és a kerületi iskolákkal karöltve végeznek. A propagandamunkákhoz szorosan kapcsolódik az olvasószolgálati tevékenység, könyvajánlás, egyéni foglalkozások, hatásvizsgálati beszélgetések.

1.) Foglalkozások:

- a.) Vetélkedők, térképjáték felhasználásával hazánkról és a felszabadulás évfordulójáról kidolgozott kérdések alapján.
- b.) Könyvmegbeszélések a felszabadulás évfordulójához kapcsolódó gyermekirodalomból.
- c.) Szavalóverseny felszabadulásunkról szóló versekből a kerületi könyvtárakban és részlegekben.
- d.) Ünnepi csoportos foglalkozás a gyermekek számára az Uttörőházzal, iskolákkal együtt. Ahol lehet, játékfilm felhasználásával.
- e.) "Huszonöt éve történt" szakköri foglalkozás. A gyermekek irodalmi művek részleteit dramatizálják.

2.) Szemléltető propaganda

- a.) Térképjáték kiegészítése a fent említett csoportos foglalkozásokhoz.
- b.) "Felszabadulási Híradó" (faliújság) az uttörőmozgalom akcióiban való részvétel felhasználásával.
- c.) "Kerületünk 25 éves fejlődése" kiállítási album a központtól, illetve a kerületi tanácstól szerzett anyag felhasználásával.
- d.) Valamennyi könyvtárban kiállítás: könyvek, képek és szovjet pionirokkal való levelezés anyagának felhasználásával.
- e.) Felszabadulási naptár, esetleg ünnepi folyóiratszemle elkészítése

se a gyermekek számára.

Előkészítés: 1969 februártól folyamatos.

Felelős: Kerületi Könyvtárak Osztálya
gyermekcsoport

Törekszünk arra, hogy a terv realizálásához szükséges kooperáció a társadalmi szervekkel minden szinten és időben létrejöjjön. (KISZ, Uttöröszövetség, Hazafias Népfront, MSZBT, iskolák, Fővárosi Művelődési Ház, TIT stb.)

Felelős: Igazgatóság
Kerületi Könyvtárak
Oszt.
Kerületi könyvtárak

Sz. T.

Célfeladatok az 1969-es évre

- 1.) A materialista világnézet alakítása érdekében a politikai-ideológiai, a természettudományos és az antiklerikális irodalom eredményes népszerűsítése.
- 2.) A szovjet irodalom tervszerű, folyamatos népszerűsítése terén végzett kimagasló munka. Az MSZBT és Európa Kiadó jubileumi pályázata keretében elért eredmények. A népszerűsítés bevált eszközei és módszerei, kísérletek és ezek elemzése.
- 3.) A kerületi könyvtárakba járó folyóiratok használata, az e téren folytatott kísérletek, eredményes módszerek ismertetése. Az olvasótermek kihasználásának biztosítása.
- 4.) Olvasásszociológiai vizsgálatok keretében olvasói portrék készítése a KKO által megadott szempontok alapján.
- 5.) Különböző eszközök alkalmazása a könyvvállomány feltárására, különös tekintettel a katalógusok használatának fokozására (műszaki tárgyszókatalógus stb.).
- 6.) A könyvtári munkaszervezés kérdéseinek kidolgozása, ill. a munkaszervezés javítása.
- 7.) A könyvtári csoportos foglalkozások módszereinek kidolgozása és eredményes megvalósításuk.

- 8.) A könyvtári adminisztrációs munkát ésszerűsítő, javító kivitelezhető javaslatok.
- 9.) Az olvasás tervszerű irányításának tapasztalatai a munkás és ipari tanuló fiatalok között. Szerepük a művelődési körökben.
- 10.) A művelődési kör tevékenységének részletes leírása. (Tartalmi és módszertani kérdések.)
- 11.) A hatásvizsgálat eszközei, alkalmazásuk lehetőségei, a szerzett tapasztalatok.
- 12.) A fizikai dolgozók tanuló gyermekeinek segítése a könyvtárban. Módszerek, tapasztalatok, eredmények.
- 13.) Beszélgetések könyvekről. Olvasószolgálati megfigyelések.
- 14.) A közgazdasági, ezen belül az új gazdasági mechanizmussal foglalkozó művek népszerűsítése. (Módszerek, tapasztalatok, eredmények.)
- 15.) A mai magyar irodalom kiemelkedő alkotásainak népszerűsítése, olvasottsága, hatásának vizsgálata.
- 16.) A magyar és világirodalom remekművei hatásának kutatása az olvasók izlésének, műveltségének fejlesztésében.
- 17.) A kerületi könyvtár komplex tevékenysége a felszabadulás 25. évfordulójára. (Elbírálása 1970-ben.)
- 18.) Az ismeretszerzés módjának elsajátítása a gyermekkönyvtárban. (Olvasótermi szolgálat, reference-munka, könyvtárhasználati foglalkozások.)
- 19.) A gyermekolvasók igényeinek kutatása és kielégítése a könyvtárban.
- 20.) A kisnyomtatvány gyűjtemény mint helytörténeti dokumentum felhasználására (feldolgozás, feltárás, propaganda) teendő javaslatok.
- 21.) Intézetünk szak-gyűjtőkörébe tartozó irodalom feltárása érdekében a szociológia elméleti és módszertani kérdéseire vonatkozó könyv- és folyóiratcikkek összeállítása.
- 22.) A központi könyvtár raktári férőhelyének megnövelését szolgáló, valamint az állomány védelmére tett és a jelenlegi épületben kivitelezhető javaslatok.
- 23.) A házi könyvkötő műhely külső kötészet igénybevételét kiküszöbölő terv telteljesítése.

- 24.) A szerelő műhely külső vállalatok helyett elvégzett terven felüli karbantartási munkája.
- 25.) "Fővárosunk Budapest". Hangsullyal Budapest fejlődését a felszabadulástól napjainkig tükröző reference-értékű közművelődési bibliográfia 1969 október 1-ig való elkészítése.
- 26.) A Társadalmi Szemle repertórium a összegyűjtött anyagának szerkesztése kijelölt kollektívával.
- 27.) A világnézeti nevelés és a természettudományos ismeretterjesztést szolgáló bibliográfiai munka kérdései.

A céljutalmak összege 300 forinttól 2000 forintig terjed. A különleges elbírálást érdemlő esetekben ennél magasabb összeg is megállapítható.

A célfeladatok vállalását írásban kell benyújtani a Titkárságon Kutas Endrénénel. A bejelentés határideje 1969 március 31.

IGAZGATÓSÁG

Hogyan olvassák a figyelésre kiválasztott könyveket Lágymányoson, Kőbányán és Pestlőrincen?

A FIGYELŐ-KÁRTYÁS KÖNYVEK FORGALMÁRÓL

Az 1918/1919-es évek történelmi évfordulói alkalmából, a 6-os könyvtárban is nyomatékosan propagáltuk és figyelőkártyákkal vettük számba az e témakörbe tartozó, legfontosabb könyvek forgalmát.

Nemcsak feladatunknak, de szivügyünknek is tartjuk e könyvek minél több-szöri kölcsönzését. Ajánló munkánkhoz néhány könyvet magunk is elolvastunk és tanulmányoztuk a Központ által megjelentetett ajánló bibliográfiát. Tapasztalatunk szerint a spontán érdeklődés az ismeretterjesztő irodalom iránt a legnagyobb, ezt az igényt az olvasótermi szolgálattal kiegészítve tudjuk csak kielégíteni.

Olvasóink legtöbbször beszámolók, előadások, megemlékezések megtartása, vagy azokon való aktív részvétel céljából kölcsönözte a könyveket. Az idősebbek emlékeiket akarják feleleveníteni, a fiatalabbak tanulás, vagy iskolai dolgozatírások céljából igénylik.

Olyasótermi anyagunk tette lehetővé, hogy az igényeket teljesíteni tudjuk, ezért a figyelőkártyák adatai között az olvasótermi igénybevétel is szerepel. A bejegyzések alapján megállapítottuk, hogy Liptai: A Magyar Tanácsköztársaság című műve 35, Kun Béla: Válogatott írások és beszédek 28, Hajdu: Őszirózsás forradalom 38, Lengyel: Visegrádi utca 18, Marosán: Tüzes kemence 20, Százharminchárom nap 24 alkalommal került kölcsönzésre, illetve olvasótermi használatra.

A megnövekedett érdeklődés elősegítette a szépirodalmi művek ajánlását is. Az ismeretterjesztő irodalmat keresőknek nem volt nehéz a témakörbe tartozó szépirodalmi műveket is kezükbe adni. A fiatalok szívesen fogadták, Lengyel József: Prenn Ferenc hányatott élete című művét eddig 49 olvasó kölcsönözte. Karikás: Harminckilences dandár 30, Illés Béla: Ég a Tisza 23, Illés Béla: Kárpáti rapszódia 24, Mesterházi: Pár lépés a határ 31, Münnich: Viharos ut 18 alkalommal került kölcsönzésre.

Természetesen a Tanácsköztársaság irodalmából a figyelőkártyákkal el nem látott könyvek forgalmát is számon tartjuk. Tapasztalatunk szerint ezek közül leggyakrabban a Tanácsköztársaság íróiról szóló tanulmányokat keresik.

A fentiekkel kapcsolatos tapasztalatainkat a figyeit könyvekről tartandó, egyéni beszélgetésekkel is gazdagítani szeretnénk majd.

KUSNYÁR LÁSZLÓNÉ

6-os könyvtár

AZ ÉVFORDULÓKHOZ KAPCSOLÓDÓ MŰVEK KÖLCSÖNZÉSÉNEK TAPASZTALATAI A 12 - ES KÖNYVTÁRBAN

Az "Ajánlott könyvek jegyzéke a Magyar Tanácsköztársaság 50. évfordulójára" című könyvjegyzék alapján 24 féle mű 84 példányát ajánlottuk olvasóinknak, s október 1 óta figyelemmel kísérjük olvasásukat. Ezeket a könyveket kiemeltük, külön polcon felirattal ellátva helyeztük el. Most, három hónap múltán, összegezni próbáltuk kölcsönzésük eddigi tapasztalatait. 250 alkalommal választottak, kértek vagy ajánlottunk ezekből az olvasmányokból.

1. Örömmel tapasztaltuk, hogy az iskolák erősen támaszkodnak a könyvtárra, különböző feladatokkal küldték a diákokat (kiselőadás, ünnepi megemlékezés az órán, vetélkedő stb.) ide, ezeknek a műveknek a megismerésére és buvátkozásra serkentették a tanulókat. A legkeresettebb művek voltak:

Hajdu Tibor: Az őszirózsás forradalom (3 pld. 11-szer kölcsönözték)

Kelen Jolán: Töretlen uton (2 " 9-szer ")

Lengyel József: Prenn Ferenc	(4 pld. 14-szer kölcsönözték)
Lengyel József: Visegrádi utca	(4 pld. 12-szer kölcsönözték)
Marosán György: Tüzes kemence	(4 pld. 29-szer kölcsönözték)
Kiss Lajos: Vörös város	(a kiemelés előtt a 6 példányt egy-egy esetben vitték el, a figyelem alatt 16-szor kölcsönözték.)

Tájékoztató munkánk érdekében egy-egy példányt a figyelt könyvek közül kénytelenek voltunk kivonni a kölcsönzésből, kézi- és segéd-könyvtári használatra. Például: Liptai Ervin: A Magyar Tanácsköztársaságról, Lengyel József: Visegrádi utca, Hajdu Tibor: Az őszirózsás forradalom stb.

2. A diákokon kívül főként az idősebbek olvasták szívesen ezt az irodalmat, hiszen egy részük átélte ezeket az eseményeket.
3. Két alkalommal részletesen elbeszélgettünk Lengyel József: Prenn Ferenc című regényéről olvasóinkkal.

Jó, ha bizonyos évfordulók kapcsán az olvasók figyelmét a témára tudjuk irányítani, de még jobb lenne, ha nem kampányszerűen, hanem állandóan olvasnák és olvasnánk ezeket a műveket. Sajnos, ezt nem tudjuk megvalósítani egyre szaporodó feladataink, az olvasók elfoglaltsága és lehetőségeink korlátozottsága miatt.

LAKATOS PÉTERNÉ
12-es könyvtár

HOGYAN ÖLVASSÁK A 24 "FIGYELT" KÖNYVET

Ha egy szóval kellene rá válaszolni: jól, nagyon jól. Jóformán soha sincs bent egy sem, keresik, kérik, választják az 1918-1919-es történelmi időket feldolgozó, a Tanácsköztársaságról szóló könyveket, s egyaránt vonatkozik ez a szépirodalmi művekre – mind a regényekre, mind az elbeszélésekre – és a történelmi munkákra.

Olyan írókról, mint Illés Béla, Karikás Frigyes, Lengyel József, nem is szólunk, mert műveiket eddig is szívesen kölcsönözték, de feltűnő Fábrián: Három kiáltás-ának és Kiss Lajos: Vörös város-ának a sikere.

A fiatalok – középiskolások, ipari tanulók – az 1918-19-es eseményeket tárgyaló dolgozatokhoz, szakköri beszámolók készítéséhez, ünnepi megemlékezésekhez vagy más iskolai feladat megoldásához kérnek irodalmat. Sok KISZ-korú dolgozó fiatal kapcsolódott be a KISZ Bizottság által meghirdetett vetélkedőbe, s ezek közül is mind többen fordulnak segítségért, eligazításért a könyvtárhoz.

Idősebb olvasóink is szívesen kölcsönzik ezeket a műveket. Sokan átéltek, részesei voltak a számunkra már történelemnek számító eseményeknek, dicsőséges harcoknak. Figyelő-kártyáink mutatják, hogy elsősorban a nyugdíjas férfiak érdeklődnek e könyvek iránt. Örülünk, hogy az idősebb korosztály is olvassa szocialista prózánknak ezeket az alkotásait, azonban nagyobb örömmel tölt el bennünket a fiatalok érdeklődése, mivel úgy gondoljuk, hogy minden elolvasott mű nemcsak ismereteiket gyarapítja, hanem - akarva akaratlanul - világnézetüket alakítja, történelmi szemléletüket formálja.

SAMU GIZELLA
24-es könyvtár

Reflexiók az IML-ről

A MOSZKVAI MARXIZMUS - LENINIZMUS INTÉZET
KÖNYVTÁRÁRÓL ÉS NÉHÁNY MAGYAR VONATKOZÁSÁRÓL

I. rész

Az elmúlt évben több hónapon keresztül alkalmam volt a Marxizmus-Leninizmus Intézet (Insztitut Marksizma-Leninizma pri CK KPSZSZ - IML) könyvtárában dolgozni.

A III. Internacionálé egykori épületében, a városközponttól távol eső csendes helyen működik az intézet. Gondozott kertjében egy ultramodern épület is helyet kapott, s itt találjuk meg az intézet könyvtárának központi raktárát, bibliográfiai-tájékoztató osztályát, olvasótermét, hivatali helyiségeit.

Az intézetet 1931-ben hozták létre a Marx-Engels és a Lenin Intézet egyesítésével. A XX. kongresszus éve óta a Marxizmus-Leninizmus Intézet nevet viseli. A marxizmus-leninizmus klasszikusai műveinek gondozása, sokszempontu feltárása, a nemzetközi és szovjet-munkásmozgalomtörténeti kutatások bázisa és "kiadója". Ezek a funkciói egyben meghatározzák könyvtára gyűjtőkörét is. Részben kötelempéldányok - a jelentősebb, alapvető irodalomból több példányt is kapnak -, valamint az egész világra kiterjedő csere folytán (Magyarországgal 1948 óta áll kapcsolatban), de számtalan ajándék, jelentős devizás vétel útján is szaporodik az anyag. Egész könyvtárak kerülnek sokszor az intézet birtokába, így Rjazanovnak, az intézet első igazgatójának szinte a könyvtár "alapállományát" képező hatalmas gyűjteménye, vagy Krejcsi Rezsőnek, a korai magyar szocialista mozgalom harcosának, az 1918-1919-es forradalmak bécsi, prágai diplomatájának számos, még Magyarországon is ritkaságszámba menő régi mozgalmi könyveket, brosurákat, újságokat tartalmazó nagy gyűjteménye.

A fent említett két, utóbb egyesült intézet magyar könyvtárosai közül legismertebbek: Czóbel Ernő, aki 1922-től 1936-ig dolgozott a Marx-Engels Intézetben, mint a német részleg vezetője, később mint az Intézet igazgatójának helyettese, s elévülhetetlen érdemeket szerzett a marxizmus klasszikusai műveinek felkutatásával és kritikai kiadásának sajtó alá rendezésével. Magyarország felszabadulása után a marxizmus-leninizmus klasszikusainak magyar kiadását vezette. Továbbá Hajdu Pál, a párt egyik alapítója, aki 1922-től 1937-ig dolgozott az intézetben, s Czóbel közvetlen munkatársa volt. Sal-lai Imre 1924-28 között tevékenykedett a Marx-Engels Intézet könyvtárában, majd 1929-ben a Lenin Intézet könyvtárát vezette, Landler Erzsébet, a "nagy öreg" lánya 1928-1930 között az olvasóterem helyettes vezetője volt a Marx-Engels Intézetben. Andics Erzsébet 1925-1928-ig, Lándor Béla, a párt egyik legrégebbi harcosa, Balog János egykori bíró, Bogdány Rózsi, a KIMSZ egyik vezetője - aki eredeti Marx kéziratokat másolt - és Czóbel Ernő felesége, Lányi Sarolta is a későbbi években itt dolgozott. A Lenin Intézet könyvtárának vezetője Landler Erzsébet férje, Birman Béla volt, aki fivérével, a pártalapító Biermann Istvánnal tevékenykedett, később az Intézet tudományos titkára lett (1925-1930).

A mai IML könyvtárának tematikus rendben sorakozó raktáregységeiben példás rend van. A husz-harminc éve ott dolgozó raktárosok másnapra hozzák ki a kért anyagokat, tudniillik a város számos pontján vannak még raktáraik. A második világháború idején, mikor az állomány értékes részét az Uralba mentették, jónéhány kötet elveszett, megrongálódott. Amennyiben így, vagy más módon elkallódott könyvet kér az olvasó, más nagy könyvtár - raktári jelzetét is közlik - példányát ajánlják a könyvtárosok. (Egy városon belül - a nagy forgalomra való tekintettel - a könyvtárközi kölcsönzés szinte ismeretlen.) A régi könyveket, folyóiratokat gondosan, méretüknél nagyobb tékában tartják, hogy a fénytől óvják. Ugynevezett tematikus-tékákkal is találkoz-tam, ezek olyan folyóirat-, ujság-, esetleg könyvfejezet-kivágásokat tartal-maznak, amelyeket egy-egy kutató gyűjtött össze saját kutatása folyamán az adott kérdésről. A könyvtár iratlan szabályai értelmében azok, akik itt ku-tattak - külföldiek is -, itt készített dolgozataikból egy-egy példányt a könyvtárnak ajándékoznak. Több lenini, dimitrovi, lunacsarszkiji, majszkiji könyvkölcsönző kartont és dedikált könyvet láttam, akár egy tanulmány témá-ját képezhetné csak a dedikációk sora...

Az olvasóterem a legfelső szinten helyezkedik el. Délkeleti fekvésű, földig érő, háromféleképpen állítható-myítható ablakai mellett két hosszú sorban, egyfelé néző, kétszemélyes, egy mozdulattal ujságolvasáshoz állítha-tó, különpolcos dolgozó-olvasó asztalok vannak. Az olvasótermi inspekciósok - ketten - néhány óránként váltják egymást.

A könyvtárban kivétel nélkül felsőfoku végzettséggel rendelkezők dolgoz-nak. Az idősebb generációbéliek esti tagozaton szerezték meg a más "intéze-tekben" szerzett diploma mellé a "könyvtárosi"-t is. A fiatalok - akik arány-talanul kevesen vannak - kivétel nélkül könyvtárszakosak. A Szovjetunióban

nem szokás a könyvtárszak mellé mást is felvenni, de a könyvtári káder utánpótlás érdekében az a tendencia, hogy az egyetemi évei közben gyakorlatra odakerülő, nyelveket tudó és a marxizmus, történelem iránt érdeklődő, jó előmenetelűekkel alaposabban foglalkoznak s idővel közülük választják ki a könyvtár új munkatársait. A könyvtári dolgozók 90 százaléka nő. A helyben olvasók átlagos életkorát két ízben mértem fel és azt tapasztaltam, hogy a külföldi kutatók (95 %-ban férfiak) átlagos életkora 45, illetve 43 év volt, míg a szovjet kutatógárdának csak 80 százaléka volt férfi és az átlag életkor 36, illetve 39 év volt (nyári hónapokban).

Az olvasóteremben és a tájékoztató-bibliográfiai osztályon a termek teljes hosszában kézikönyvtár helyezkedik el. Anyagában az alapvető referensz könyvek között a világ minden nyelvű szótára szerepelt (magyar háromféle is, egy kárpátukrajnai kiadású és két Hadrovics-Gáldi) polietilén fóliába burkolva, valamint tematikus elhelyezéssel és kronológikus rendben az ujkori világtörténelem és a szovjet történelem nagyobb sorsfordulóinak monografikus feldolgozásai, európai és ázsiai nyelveken. A klasszikusok sorozatait a tájékoztató osztályon helyezték el, ahol a tájékoztató-telefonszolgálatos tartózkodik és ahol a katalógusok is vannak. Átlagosan hetente 135-140 kérdés fut be az intézet munkatársaitól és külsőktől telefonon és levélben egyaránt, amiről szellemes "lovas"-regiszttert vezet rendszeresen az ezért felelős referensz-könyvtáros. Az esetlegesen másodsorra, harmadszorra előforduló kérdésekre pillanatokon belül tudnak felelni és a kérdés megválaszolásához szükséges forrást is feljegyzik.

Az olvasóterem melletti benyilóban lehet félretenni - szigorúan csak 2 napig - könyveket, ujságokat. A félretételt telefonon, vagy levélben is meg lehet hosszabbítani. A félretett anyag bekerül a napi statisztikába. A kutatók nevének abc-jében mindenki maga helyezi vagy veszi el félreteendő könyveit, de mielőtt az ülőhelyére magával viszi, a könyvben lévő kérőlap másodpéldányát átadja az ügyeletesnek, aki beosztja a nála lévő és a nevére félretett könyvek cédulái közé.

Az olvasóteremből kilépve, kényelmes fotelekben lehet pihenni, étkezni és telefonálni - díjmentesen. (Máskülönben egy telefonálás a Szovjetunióban 2 kopekbe, azaz 26 fillérbe kerülne.)

(A II. -befejező- részben röviden kitérnénk az IML könyvtárának katalógusrendszerére, kiadványaira, fiókhálózatára és gruziai intézetének könyvtárára.)

LAKOS KATALIN

Hozzászólás egy jelentéshez

1968 októberében a Fővárosi Tanács VB Népművelési Osztálya felkérésére a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár gyermekkönyvtárai helyzetéről jelentést készítettünk. A jelentést megtárgyalta az Igazgatósági Tanács, majd az anyagot sokszorosította és valamennyi kerületi könyvtárvezetőnek eljuttatta. Remélhető tehát, hogy a jelentést lapunk olvasói ismerik s ezért érdekes lehet számukra az alábbi hozzászólás.

BIKÁCSI LÁSZLÓNÉ
gyermekkönyvtári csop.vez.

A jelentés sokoldalú, s a fő tendenciákat megmutató képet ad a Szabó Ervin könyvtárnak a gyermekek közt folytatott tevékenységéről. Helyesen mutatja meg az igények növekedését, a fejlesztés szükségességét.

A jelentés a legfontosabb vonásokat emelte ki a gyermekkönyvtárak munkájából. Érthető módon nem foglalkozhatott minden jelenséggel, minden megoldott vagy megoldandó szervezeti, gazdasági, módszertani problémával.

Az alábbi kiegészítésekkel, a fővárosi és országos adatok összehasonlításával plasztikusabbá kívánom tenni a helyzetképet.

Olvasólétszám

A gyermekolvasók aránya az általános iskolásokhoz viszonyítva 1960-tól 1967-ig Budapesten 11.8-ról 29.7-re növekedett (150 %-os). Ugyanebben az időszakban az országos arányszám (Budapest nélkül) 23.2-ről 49.1-re emelkedett (70 %-os). A növekedés üteme tehát lényegesen erősebb volt Budapesten, de az olvasói arány még mindig elmarad az országostól. Ez az összehasonlítás is azt mutatja, hogy a fővárosi gyerekkönyvtári kapacitást növelni kell. A jelentés helyesen mutat rá, hogy a legfontosabb teendő a hálózat sűrítése, gyerekkönyvtárak létesítése a most még ellátatlan lakóterületeken.

Állomány

A gyermekkönyvtárak átlagos kötetszáma 1960-ban 3.8 ezer volt országosan. A budapesti átlag majdnem ennyi volt: 4.0 ezer. 1967-ben az országos átlag 5.8 ezer, a budapesti gyermekkönyvtáraké 7.8 ezer.

A budapesti gyermekkönyvtáraknak ez az előrelépése jelentős, nemcsak mennyiségi, hanem minőségi eredmény is. Budapesten kezdték először rendszeresen a gyermekek kézikönyvtárainak kiépítését, a felnőtt szakkönyvek és szépirodalmi könyvek beszerzését gyermekek számára. Ma már ez - az Új Könyvek jelölései alapján - országosan is megvalósult, de a budapesti könyvtárak fáziselőnye továbbra is fennáll. A budapesti gyermekkönyvtárak lépték át először az egy gyermekolvasóra 1962-ben megállapított hatkötetes normát. A jelentés helyesen állapítja meg (11. l.), hogy ez a norma már nem tartható, különösen a fővárosban. Éppen a felnőtt könyvekből való fokozott vásárlása, a kézikönyvtárak kiépítése miatt avult el ez a norma, amely annakidején csak a kölcsönzésre szánt gyermekkönyvekre vonatkozott.

Figyelemreméltó, hogy a gyermekkönyvtári beszerzés Budapesten 1962-ben érte el az eddigi maximális összeget, 1.3 millió forintot, 1963-ban 0.8 millióra csökkent, a következő években pedig 1.1 millión állapodott meg, majd 1967-ben ismét 1 millió alá süllyedt (967 ezer).

Személyzeti ellátottság

A könyvtárosonként 8.000 kölcsönzési eset (24.000 kölcsönzött kötet) megfelel a nemzetközi normáknak. Problematikus azonban a kölcsönzés technikai lebonyolítása. A könyvtárakban az utóbbi években kipróbált és bevezetett módszerek nem tehermentesítik lényegesen a könyvtárost, pedig éppen a kölcsönzési csúcsidekben kellene intenzívebb olvasószolgálati munkát végezni. Ezt az ellentmondást csak úgy lehet megszüntetni, ha a technikai munkát különválasztják, alapfoku végzettségű segéderőkre bizzák, s a közép vagy felsőfokon végzett könyvtárosok tulnyomórészt érdemi munkát végezhetnek.

1.000 olvasónál másfél munkaerővel már ez megoldható, s nagyobb olvasólétszámnál is megfelelően foglalkoztatni lehet egy fél, vagy egész munkaidejű segéderőt.

Mint a jelentésből is kitűnik, egyre több felsőfoku képzettségű gyermekkönyvtáros kerül a hálózatba. Ha lélektelen adminisztrációs munkára kényszerülnek, s nem tudnak megfelelően fejlődni, előbb-utóbb otthagyják munkakörüket.

A gyermekkönyvtárosoknak - önálló könyvtárvezetőknek és részlegvezetőknek egyaránt - önállóságra van szükségük munkájuk megtervezésében és megszervezésében.

A gyermekkönyvtárak irányításának problémái

A feltárt szervezeti ellentmondások valóban megnehezítik a gyermekkönyvtári munka egységes módszertani irányítását. A részlegekben dolgozó gyermekkönyvtárosok ugyanis csak a könyvtárvezetőjük által biztosított keretek között hajthatják végre a központ gyermekkönyvtári csoportjától kapott utasításokat. A gyermekkönyvtári csoportnak viszont nincs módjában, hogy rendszeresen informálja a közös könyvtárak vezetőit az elképzelésekről.

Még mindig vannak nyomai annak a korszerűtlen felfogásnak a hálózatban, hogy a gyermekek elégedjenek meg a rosszabb feltételekkel is, nekik úgy is jó. Arra is volt példa, hogy a közös könyvtárban megszüntették a gyermekek számára a kölcsönzést abban a reményben, hogy a gyermekek új helyiséget kapnak. A remény füstbement, a gyermekek hosszú időre könyvtár nélkül maradtak.

Célszerűnek tartanám, ha a közös könyvtárak vezetőinek minősítésében, jutalmazásában egyik fő szempont lenne, hogy hogyan gondoskodik a gyermekolvasókról, vagyis könyvtárának leendő felnőtt olvasóiról.

A fejlesztési terv

A gyermekkönyvtárak telepítési normája: nagyvárosokban 20 ezer lakosu területnek legyen egy gyermekkönyvtára. (Gyermekkönyvtárnak nevezzük összefoglalóan az önálló gyermekkönyvtárakat és a részlegeket.) Eszerint Budapesten a mai lakosság szám mellett 90 gyermekkönyvtárnak kellene működni, a jelenlegi szám kétszeresének.

A 20 ezer lakos a mostani demográfiai helyzetben 2 ezer potenciális olvasót jelent, akiknek legalább fele beiratkozhatna a könyvtárba. Ezer-két-ezer olvasót ellátó, legalább 100 m² alapterületű, 10-12 ezer kötetes állományu, két főnyi személyzettel dolgozó gyermekkönyvtárakkal kellene betelepíteni Budapest területét.

A gyermekkönyvtárak szükségszerűen sűrűbb hálózatot kívánnak, mint a felnőttek könyvtárai. A gyermekek, különösen az alsósok nem tehetnek meg hosszú utat, nem kelhetnek át nagyforgalmu főútvonalon, hogy a könyvtárba jussanak. Nyilvánvaló tehát, hogy szükség van a felnőttekkel közös épületbe telepített gyermekkönyvtár mellett külön épületben elhelyezett gyermekkönyvtárakra is.

A közölt fejlesztési terv 21 új egységet sorol fel, de ebből 14 nem egészen új, csak a gyermekkönyvtár kitelepítése az eddigi közös épületből. Valóban új létesítményt csak hetet sorol fel a távlati terv, a szükségletnek mindössze hatod-heted részét. Nehéz lenne beletörődni, hogy a távoli jövőben is csak ilyen csekély előrehaladást remélhetünk.

A gyermekkönyvtárak szervezeti önállósítása külön probléma, nem feltétlenül függvénye az elkülönített telepítésnek. Bizonyos, hogy az elkülönített elhelyezés egymagában is nyomós érv a szervezetek önállósítása mellett, de egyéb feltételeknek is meg kell lenniük.

Az önállósítási program némileg kárpótolhatja a gyermekkönyvtárosokat azért, hogy az ő területükön kevesebb a lehetőség az előrehaladásra akár fizetésben, akár munkakörben, mint a többi könyvtári munkában. Aki ezt a munkakört vállalta, az elkészülhet rá, hogy könyvtárosi pályáját gyermekkönyvtárosként fogja befejezni.

VARGHA BALÁZS
a KMK munkatársa

A "Fekete, fehér, igen, nem" - a könyvtárban

Augusztus végén, szeptember elején jelentek meg gyakrabban a Budapest Gyűjteményben a Televízió fiatal munkatársai: Liszkay Tamás és Fellegi Tamás szerkesztők. A szokásosnál több könyvet kértek, állandóan forgatták a kézikönyvtár köteteit, régi újságok évfolyamait lapozgatták és buvárkodtak a fénykép gyűjteményben. Egyre gyarapodtak a céduláik, majd megjelentek a technikai munkatársak, villantak a vakuk, készültek a képek.

Ugyanebben az időben olvashattuk az első közleményeket a sajtóban, hogy a Televízió nagyszabásu helyismereti vetélkedő sorozatot indít a budapesti kerületek között. Mind a huszonkét kerület játszik, a selejtezőből, a fele

megy tovább, s így fogynak egészen a döntőig, melyet Budapest felszabadulásának negyedszázados évfordulóján, 1970 februárjában tartanak. Az első díj valóban perspektivikusan a jövő Budapestjére mutat: a nyertes területnek egy új bölcsődét építenek.

A bölcsőde sorsa még csak a következő év folyamán dől el, de a kerületek továbbjutása az egyes fordulókön, úgy érzem, nehezebben születik meg, mint a bölcsődét majdan benépesítő gyermekek hada. Legalább is több bábára van szükség a születésnél és könyvtárunk nem csekély részt vállalt ebben.

Alig fejezték be munkájukat a tévések, máris megjelentek a Budapest Gyűjtemény olvasótermében az első csapatok tagjai. A szokásosnál több könyvet kértek, állandóan forgatták a kézikönyvtár köteteit, régi újságok évfolyamait lapozgatták és buvárkodtak a fénykép gyűjteményben. Egyre gyarapodtak a céduláik, majd fotóműhelyünk részére feladták megrendeléseiket. Egy szóval ugyanazt csinálták, mint a Televízió szerkesztői, csak egyetlen apró hátrányuk volt: nem ismerték az elkészült kérdéseket. Ugy kellett tehát felkészülniök, hogy az összes elképzelhető kérdésre választ tudjanak adni. Ebben a készüléskben nyújtottak és nyújtanak a kerületek versenyzőinek nagy segítséget a gyűjtemény munkatársai. Az egyes fordulókát megelőző hetekben a kézikönyvtár mellé újabb segédkönyvtárakat építenek ki a sorra kerülő kerületeket ismertető anyagból. Több példányban helyezik el az összefoglaló monográfiákat és segédkönyveket. Felhívják a figyelmet a bibliográfiákra, szöveggyűjteményekre, adattárra. A nagy Budapest bibliográfia, melyet eddig jószerével csak a szakmabeliek tartottak nyilván, egyike lett a legnépszerűbb olvasmányoknak.

A könyvtárosok bábáskodására pedig szükség van. A képernyő előtt fellillannak ugyan "nagymenők": történészek, művészettörténészek, művészek, írók stb., de az anyaggyűjtést sokkal szerényebb szinten, tanárok, középiskolások végzik. Bennük több a lelkesedés, kevesebb a hozzáértés. Volt olyan középiskolás brigád, melynek nem kisebb célja volt, mint: "a két világháború közötti fontosabb napilapok átnézése". Erről a reménytelen vállalkozásról a munkásmozgalmi bibliográfia és a válogatott dokumentumok kézbeadásával sikerült őket lebeszélni. Másik tanácsi brigád "a magyar irodalom legfőbb alkotásait" kívánta átnézni - okulva az egyik kerület buktatóján -, hátha találhatnak kerületi vonatkozásokat. Őket a Fővárosunk Budapest című bibliográfia és a Magyar irodalom helyi hagyományai című kiadvány ténitette járható utra.

Az elmúlt félévben, hála a vetélkedőknek, megháromszorozódott a Budapest Gyűjtemény forgalma. Nem tudunk osztozni egyes tanácsok optimizmusában, hogy a vetélkedőre összegyűjtött anyag most már csak feldolgozásra vár és kész a kerület monográfiája. Messze vezetne annak taglalása, hogy miért nincs így, most csak arra utalhatunk, hogy - a vetélkedő jellegéből következően - nem tártak fel új anyagokat, csak kigyűjtötték a már meglévőket olyanok, akik ezekkel eddig nem foglalkoztak. (Persze, alapja lehet a megindult kutatás egy igényesebb feltárásnak.) Ezért pozitív eredmény, hogy oly sokan megismerték Budapest Gyűjteményünket, egy kicsit megismerkedtek az anyaggyűjtés

technikájával, közelebbi barátságba kerültek közvetlen környezetük, a kerület történetével.

Míg a központ munkatársai elsősorban a kerületek anyaggyűjtőit segítették és segítik – pártatlanul – addig a kerületi könyvtárosok maguk is gyűjtők, felelősök, versenyzők. Szembe találták magukat azzal a nehézséggel, hogy – az ismert okok következtében – helytörténeti anyaguk jóformán alig van. Mégis eleget kellett tenniük annak a bizalomnak, mellyel a népművelési osztályok hozzájuk fordultak. Így azután szeretettel üdvözölhattük kerületi könyvtáros munkatársainkat a központ olvasói között és igyekeztünk nekik is segíteni munkájukban. Sokan szerepeltek közülük a kamerák előtt. Elsősorban az irodalom terén jeleskedtek, s ezt várhatjuk tőlük a további fordulóban is. Ugy tudjuk, hogy a kölcsönzők között is jelentkeztek a vetélkedő igényei, különösen a műemlékekkel kapcsolatos könyveket, az antológiákat és a munkásmozgalmi dokumentumokat vitték.

Bennünket, könyvtárosokat, az egész műsorból feltétlenül érint egy pozitív jelenség. Az első nyilvános vetélkedő a "Fekete, fehér, igen, nem", melyen a válaszadáshoz könyveket is szabad használni. Nem terjeszti tehát tovább azt az illuziót, melyet eddig sok kvíz műsor terjesztett, hogy az emberek tudásának értéke egyenlő a fejükben tárolt adatok – és sokszor felesleges adatok – mennyiségével. Ezzel a versenyformával egy kicsit helyére rakták a keresésnek, a megfelelő könyv kikeresésének művészetét. Sajnos, csak egy kicsit, mert a ketyegő stopper nem segíti a keresés nyugalmát, több a kapkodás és a találgatás. Mégis ott a versenyzők előtt a könyv, a kézikönyvtár, az előre elkészített apparátus, melynek szükségességét mi annyit hirdetjük.

Nem hallgathatunk el viszont két negatív jelenséget sem, az egyik az előkészítésben, a másik a lebonyolításban jelentkezik. Egyes kerületi tanácsok elfelejtik, hogy játékról, a városukat és kerületüket szerető emberek játékaról van szó. Hivatalos szervezetet állítanak rá az előkészítésre, jelentős összegeket fordítanak az anyaggyűjtésre és nem élnek eléggé azzal a lehetőséggel – amit mi a könyvtárban látunk –, hogy csupán a lelkesedés, a játék öröme, az elismerő szó jutalma, hány embert aktivizál. Azért érdemes ezt megemlíteni, mert a beszélgetésekből tudjuk, hogy mennyire aránytalanok e területen egyes kerületek lehetőségei és az eredmény a társadalmi mozgósítással és lelkesedéssel s nem a ráfordított anyagiakkal áll arányban.

A másik jelenség, hogy a kérdések feltevése, a szigorúan az adatra vonatkozó válaszok némileg megfosztják a sorozatot ismeretterjesztő szerepétől. Két helyi jelentőségű dátum megadásából, egy kevésbé ismert idézet felismeréséből, egy keresztnév megadásából stb. stb., nagyon keveset tanul a néző, hosszabb magyarázásra pedig nincsen idő.

Mindenesetre így vagy úgy, foglalkoztat bennünket a vetélkedő, izgulunk a készülék előtt, olvasókat hoz a könyvtárba, ismertté teszi a Budapest Gyűjteményt és kiadványait, melynek vezetőhelyettesét, Berza Lászlót köszönhetjük úgy is, mint a döntőbizottság vezetőjét. Ő és munkatársai biztosítják, hogy a zsüri csak pontos válaszokat fogad el.

MARÓT MIKLÓS

Fekete - fehér, igen - nem ...

Emlékezetesen izgalmas est marad lakosságunk számára a televíziós sorozat elődöntőjében a FERENCVÁROS-CSEPEL közötti vetélkedő. Feszés verseny alakult ki a két kerület között, fej-fej mellett, váltakozó, de szoros időtartamu előnyökkel és lemaradásokkal, végül kevés előnnyel mégis a Ferencváros került ki győztesen. Játékosaink között ott szerepeltek a kerületi Szabó Ervin könyvtárak vezetői, munkatársai is.

Végrehajtó Bizottságunk nevében e kis írás keretében köszönetet mondok minden játékosnak, - közöttük Harmat Ferencnének, Lukács Györgynének, Maruszkai Józsefnek és Oravetz Zsuzsának - a vetélkedőre való lelkiismeretes, alapos felkészülésükért, közreműködésükért és a Ferencváros szeretéséért.

Valamennyi közreműködőnk nevében köszönetet mondok csepeli vetélkedő társainknak a szép játékért.

Szeretnénk nagyon-nagyon jól szerepelni a következő vetélkedőn.

Szeretnénk pótolni mindazt, ami az elődöntőben nem sikerült, vagy éppen nem a legszerencsésebben alakult.

Nem sikerült az elődöntőben olyan kérdéseket kapni, amelyek ténylegesen jellemzik és megismertetik a Ferencvárost az ország televíziót néző közönségével, de szeretnénk kedélyesebben, játékosabban, kevésbé idegesen játszani, legyűrni a kameraláz izgalmait.

Kár, hogy nem volt módunkban olyan kérdésekre választ adni, amelyekre nagyon büszkék lehetünk és vagyunk.

Ennek a közel kétszáz éves kerületnek az anyaga lényegesen nagyobb, mint életkora.

Ez a terület nagy embereket adott a munkásmozgalomnak és az emberi haladás néhány igazán nagy alakja lakott a kerületben. Írók, művészek sokasága élt itt, vagy irt a Ferencvárosról. Ezekre a kérdésekre, - de másokra is - könyvtárosaink igazán szépen felkészültek.

Regények, versek, dalok, megzenésített költemények hirdetik sportegyesületén kívül a Ferencváros népszerűségét.

Jelentős ipar- és üzemtörténete, de több tudományos intézete, sok és különféle nagyhírű iskolája is van ennek a városrésznek, amelyet a Duna, a Hátár ut, az Üllői ut és a Tolbuchin körút zár közre.

Büszkék vagyunk új létesítményeinkre, könyvtárainkra, népművelési intézményeinkre és az elmúlt közel huszonöt év fejlődésére, eredményeire.

A középdöntőben arra is boldogan adnánk választ, hogy miért is szeretjük ennyire élt a város peremétől a város közepéig húzódó Ferencvárost.

XANTUS ZOLTÁN

IX. ker. Tanács Népművelési oszt.vez.

A fizikai dolgozók gyermekei

a 26-os könyvtárban

A IX. kerület munkáskerület, ez tükröződik könyvtárunk olvasóinak összetételében is. 2.713 olvasónkból 696 munkás. Közöttük igen sok az átlagos értelmiségi szinten olvasó szakmunkás, akiknél legfeljebb az iskola nyújtotta rendszerezőkészség hiánya mutatkozik. Ez is bizonyítja, hogy a könyvtáros ajánló, tájékoztató munkájának milyen nagy a jelentősége.

Kollektívánk lelkesen fogadta a fizikai dolgozók gyermekei továbbtanulásának támogatására kapott feladatot. Egyetértünk vele, hogy értelmiségünknek feltétlen szüksége van rá, hogy az utánpótlást ne csak önmagából kapja.

Az 1968-as év a feladat teljes megértésének, a pillanatnyi helyzet felmérésének, s a lehetőségek mérlegelésének jegyében telt el. Számbavettük azokat a középiskolás olvasóinkat, akik fizikai dolgozók gyermekei. Ezek olvasmányait néhány hónapon keresztül figyeltük. Igyekezünk velük közvetlen kapcsolatot kialakítani, bár ezt nagyon megnehezítették a könyvtárban történt személyi változások. Reméljük, hogy ez az év zavartalan lesz, s jobb eredményt tudunk ezen a téren elérni.

40 fiatal olvasmányait figyeltük. Ezekből, illetve az újonnan beiratkozott, jelenlegi elsősökből választottunk ki 8-10-et, akikkel külön akarunk foglalkozni, a többiek olvasmányainak figyelemmel kísérése mellett.

Eddigi tapasztalataink szerint középiskolásaink olvasási színvonala alatta marad a már említett szakmunkás olvasóinkénak. Ennek okát elsősorban életkori sajátosságaikban kell keresni. 40 fiatal közül 15 csak kötelező olvasmányt vitt, 14 olvasott mást is, de csak kalandos, illetve fantasztikus könyvet. 11 "irodalmat" is olvas, de ezek is erősen vonzódnak a romantika felé, s csak kevés vesz a kezébe még a negyedikesek közül is modern művet.

Feladatunk tehát kettős: egyrészt a csak kötelező olvasmányért jövőket kell megismertetni a könyvtár nyújtotta lehetőségekkel, s fokozatosan ráébreszteni őket, hogy az olvasás nem kényszer, hanem a világ megismerésének egyik fontos eszköze, másrészt magasszínvonalu szórakozás. További feladat, hogy a már olvasókat helyes irányba tereljük, s az életkori sajátosságaikból fakadó kalandosságigény figyelembevételével eljuttassuk őket az igazi irodalom olvasásához és élvezéséhez. Természetesen mindezt amellelt, hogy tanulmányi munkájukban közvetlenül segítjük őket.

Könyvtárunk közelében két nagy középiskola van, az I. István Közgazdasági Technikum és a Fáy A. Szakközépiskola. Mindkét iskolával megpróbáltuk felvenni a kapcsolatot. A technikumnak kollégiuma is van, s együttműködésre elsősorban a kollégium nevelőtanáraival nyílt lehetőség. Azonkívül, hogy vállalják diákjaikért a jótállást, ezek a pedagógusok jelentős izlésnevelő munkát is végeznek. A kollégiumban gyakran tartanak ilyen jellegű foglalko-

zást (például lakáskultúra), s ilyenkor a könyvtár segítségét is igénybeveszik. Éppen ezért mi külön csoportos foglalkozást számukra nem szerveztünk. Lehetőségeinket a 44. sz. iparitanuló otthon számára tartjuk fenn, amellyel évek óta jó kapcsolatban vagyunk, terveinket összehangoltan készítjük, s igényeikkel rendszeresen ők maguk jelentkeznek.

Sajnos, a Fáy Szakközépiskola tanáraival eddig semmiféle kapcsolatot nem sikerült teremtenünk. Innen kevesebb is az olvasónk, feltehetőleg azért, mert függetlenített könyvtárossal rendelkező iskolai könyvtárunk van, amely a kötelező olvasmányokat biztosítja.

A Kossuth Zsuzsa Gimnázium által figyelmünkbe ajánlott diákot levéllel megkerestük, de mindeddig nem jelentkezett.

Különös gondot fordítunk azokra, akik már járnak valamelyik egyetem előkészítő tanfolyamára. Jelenleg egy harmadik gimnazista leány jár az ELTE Bölcsészettudományi Karának előkészítőjére. Vele már többször beszélgettünk, segítséget adtunk neki az órákra való felkészüléshez. Előrehaladásáról az egyetemen is érdeklődtünk, munkáját az előkészítőt tartó egyetemistákkal egyetértésben irányítjuk.

Legcélravezetőbbnek az egyéni foglalkozást, az egyéni beszélgetést tartjuk. A könyvet nemcsak kézbeadjuk, hanem visszavételkor beszélgetünk is róla. Ezzel a kifejezőkészséget, a reprodukáló képességet kívánjuk fejleszteni. Szeretnénk fokozatosan megszüntetni a kötelező olvasmányok és a tényleges olvasási szint közötti különbséget, s a könyvtár légkörével igényt támasztani bennük a művelődésre. E tekintetben nagyon hasznosnak bizonyultak az I. István Technikum első osztályosainak könyvtárlátogatásai.

FODOR ISTVÁNNÉ

Döntő jelentőségű fordulat a központ életében

Baross utca 18. Ház, egyemeletes,
5 + 1 + 5 tengelyes. Az emeleten
középerkély. Romantikus. Építette
Hild Károly 1867-ben Leitersdorfer
Lipót számára.

(Zakariás: Budapest műemlékei)

1868 tavaszán, nem sokkal több, mint száz esztendeje vetette papírra Toldy Ferenc, az Akadémia titkára, neves irodalomtörténész, az Egyetemi Könyvtár akkori igazgatója, azt a kéziratban most is meglévő (Fővárosi Levéltár) tervét, amelyben 50.000 akkori forint (kb. 15 millió mai forint) előirányzását indítványozta egy Pest városa részére emelendő "diszes könyvtárépület" céljaira. Toldynak, a városi magisztrátus tagjának, a Tanügyi

Bizottság elnökének javaslata kedvező fogadtatásban részesült a hatóságoknál. Pest viszonylag jómódu város volt, az 50.000 forintot nem sokallották, csak a hely kijelölése volt hátra.

1868–1872 között a mai Belváros területének nem kevesebb, mint nyolc pontját vették kombinációba, leginkább a mai Török Pál utcában levő városi telket, de végül nem tudtak megegyezni. 1873-ban egyesült a három város, az újdonsült Budapest törvényhatósága pedig "időszerűtlen"-nek minősítette a könyvtár építését.

Pontosan ugyanilyen okokból bukott el 1910–1914 között is a Fővárosi Könyvtár önálló otthonának ügye. Az építkezéshez szükséges 2 millió aranykoronát (ma 30 millió forint körül) megszavazta ugyan 1911-ben a törvényhatóság, de a hely kijelölésén összekaptak. Két évig tartotta magát a Tisza Kálmán (ma Köztársaság) téri terv, Lajta Béla, a kiváló építőművész már elkészítette a részletes rajzokat is (központunk raktára őrzi), de 1912 júniusában a pénzügyi bizottságban közbelépett Quittner Zsigmond építész, Lajta riválisa: ne a Tisza Kálmán térre építsenek. Következett a Kálvin téri terv: a református templom mellett, a Ráday utca sarkára (a "Két Oroszlán" épület helyére) kerüljön a könyvtárpalota. Lajta erre is, majd ismét más kívánságoknak engedelmessé, a dunaparti piarista telekre vonatkozó rajzokat is elkészítette. A budai Batthyány tér is kombinációba került. De megegyezni a helykérdésben ekkor sem tudtak, 1914 májusában pedig a törvényhatóság többségi szavazattal az egész könyvtárépítő program 10 évre való elhalasztása mellett döntött. A Központ már fulladozott a helynyomoruságtól, akkori (Károlyi utca 8 alatti) kinőtt otthonában.

1926 áprilisában a Sándor (ma Guttenberg) tér egyik telke (a Kőfaragó utca sarkán) jött szóba, azután a Ráday utcában építendő városi lakóház egy része. De a Wenckheim család összeköttetései győztek és sikerült az idejétmult palotát a fővárosra sózni.

Már 1936-ban jelezte az akkori könyvtárigazgató, hogy a Wenckheim palota szűk a Központ számára. A polgármesterhez benyújtott előterjesztésében (másolata nálunk van), felhívta a figyelmet a palotához a Baross utcai oldalon csatlakozó Baross utca 18 számú egyemeletes lakóházra, amely előregedett, rontja a városképet, megérett a lebontásra. Indítványozta ennek az épületnek a könyvtár részére való megszerzését, hogy helyébe kiegészítő épületet emel-hessenek a Központhoz...

Mai szemmel nézve valóban naivnak tekinthetjük az iménti javaslatot: 1926–1931 között másfélmillió pengőért vették meg (rendkívüli előirányzatból) a Wenckheim palotát a könyvtár részére. Elképzelhetetlen, hogy a panaszgú vásár, a nagy költsékezés után öt évvel újabb költségekbe verje magát az 1930 óta növekvő deficittel küzdő főváros. A belvárosi telekárak csillagászati magasságokban lebegtek...

A felszabadulást követően csakhamar megkétszereződött a központ forgalma, a könyvek is feltartóztathatatlanul áramlottak, 1950-től pedig ugrásszerűen növekedett az olvasótábor. 1950-ben tette meg javaslatát Dienes László

igazgató: adjak a könyvtárnak a Reviczky utca 3 alatti palotát a nyomasztó helyszüke enyhítésére. Igaz, hogy ez is műemlék, hozzányulni nem szabad, de azért némi könnyítést hozna.

A főváros meg is szerezte a "Reviczky 3"-at, de csak papíron lett a könyvtaré. Teltek-multak az évek és a tényleges birtokbavétel késett – amíg azután véglegesen elvesztettük ezt a lehetőséget is –, maradt a kilátástalan és évről-évre fokozódó helynyomoruság. Már a padlástér (szabálytalan) beépítésére gondoltunk, arra, hogy a hátsó udvart tetőzzük, polcozzuk be, mert a raktár véglegesen megtelt.

A duplumraktár kitelepítése rövid időre lélegzethez juttatott, bár drága áron: a Hamzsabégi uti pinceraktárt váratlanul víz öntötte el, az ott tárolt felbecsülhetetlen értékű röpirat-ritkaságok tömege ment teljesen tönkre. A maradékot a központ alagsorába szállították, mert másutt már nem volt hely a szárításra. Butorok és könyvek, folyóiratok halmaza az épület minden sarkában, a raktárban már minden centiméter térséget felkutatnak, igénybe vesznek a találékonyak, amikor az évi "rukkolás" kezdődik, hogy az új anyagnak helyet teremtsenek. De már semilyen büvészkedés nem segít, a helyzet állandóan rosszabbodik. A Budapest Gyűjtemény olvasóinak például az épület négy pontjáról kell összekeresni az anyagot. A fóliakötetekben sorakozó nagyon keresett hirlapanyag jelentős részét a hőség sorvasztja, mert a fűtőház feletti pincében kell tárolni.

A megnövekedett igényeknek megfelelően szaporodik a dolgozók létszáma, de sokaknak az amugyis agyonzsufolt raktárban kell helyet szorítani, másutt a munkatársak egymás hegyén-hátán, akaratlanul is folytonosan zavarják egymást. A Feldolgozó Osztály egy része éveken át életveszélyes körülmények között dolgozott, az odahelyezett gerendák állítólag most biztonságot nyújtanak, a műemlékjelleget azonban furcsa módon érzékeltetik. A Bibliográfia és Propaganda Osztályon egy íróasztalra két-két dolgozó jut –, a társbérlők felváltva végzik munkájukat otthon és a könyvtárban. Az olvasótermek már régóta szűkek a megsokszorozódott olvasótábor befogadására. Kétségbeesve gondolunk arra az időpontra, amikor a Széchényi Könyvtár a Várba költözik és használóinak többségét nekünk kell befogadni, – a ruhatárban való sorbanállás akkor már órákig fog tartani, akárcsak a kölcsönzés a csucsforgalomban. Eközben soha nem tapasztalt keresletnek örvend a Budapest Gyűjtemény, forgalma egyes napokon már meghaladja azt a számot, amelyet a múltban csak 1-2 hét, vagy egész hónap alatt mutatott fel...

Ilyen körülmények között megváltó hírként érkezett, hogy megkapjuk a 33 évvel ezelőtt már kért Baross utca 18-at. Kiutalták, – ennek már alig volt jelentősége a szemünkben, hiszen annyi ingatlant szántak már a könyvtárnak anélkül, hogy bármelyik mellett kikötöttek volna. De ezuttal, száz esztendő óta először, komolyra fordult a dolog: ma már csaknem az egész épület a miénk.

Lélegzethez jutottunk, egy csekély enyhülés mutatkozik a válságos helyszükeben.

Persze, tökéletesen igazuk van azoknak, akik szerint egy ócska tégla-halmazt kaptunk, amely még annyira sem alkalmas könyvtári, mint lakáscélokra. Ebből a korhadt házikóból tényleg nem lehet a könyvtár helyzetét tartósan, észrevehetően könnyítő otthont teremteni (ami persze, nem zárja ki, hogy most ideiglenes kihasználása érdekében költsön rá a főváros).

Azt hiszem, hogy nemcsak a magam nevében beszélek, hanem sokak véleményét tolmácsolom, amikor a Baross utca 18 megszerzését nem a jelen, hanem a jövő fejlődés szempontjából tartom - le merem írni - korszakos jelentőségűnek.

Az első és nehezebb csatát nyertük meg azzal, hogy a város kellős közepén és éppen a Központ tőszomszédságában kaptunk egy nem is jelentéktelen területet, ha úgy tetszik, értékes, beépíthető telket.

Anélkül, hogy lebecsülném a pénzügyi problémákat, merem állítani, hogy a következő, a második csata könnyebb lesz. Nem lesz szükség újabb 100 esztendőre, hogy a birtokunkba került telken a korhadt házikó lebontása után új, modern, egészen a könyvtár céljai szerint tervezett, korszerű, 5-6 szintes épület emelkedjék, amelybe talán - horribile dictu - még liftet is be-terveznek!

Rajtunk, és persze, elsősorban a város vezetőségén mulik, hogy már a következő ötéves tervben helyet kapjon az a 30-40 milliós forintos előirányzat, amely az építkezéshez szükséges. Talán még lesz alkalmunk, hogy e lapban bővebben szóljunk arról, milyen változásokat remélünk attól az újabb, szeretnénk hinni, hogy nem távoli fordulattól, amely a bontási-építési keretet is meghozza. De már most is szívesen elmélnénk arról, hogy milyennek képzeljük el a szomszédos telken építendő modern könyvtárpalotát és mennyiben adhat majd ez szárnyakat a Központ és a hálózat további fejlődéséhez.

REMETE LÁSZLÓ

10 éve működik a perlési csoport

Ismertetjük azokat a számadatokat, amelyek különösebb kommentár nélkül tükrözik a könyvtár e részlegének - sokak által részleteiben nem ismert - a társadalmi tulajdon védelmében végzett eredményes, jó munkáját.

Év	Bank útján be- folyt kártérítés forintban	A térített és visszahozott könyvek db száma	A rendezett perlések száma	A visszahozott könyvek perlési értéke
1959	197.084	6.346	2.817	254.499
1960	212.146	6.642	2.654	292.156
1961	115.426	5.473	2.164	249.336
1962	193.953	6.512	2.494	323.289
1963	216.608	7.045	2.681	387.423
1964	205.450	6.800	2.502	364.301
1965	229.665	7.706	2.897	431.626
1966	267.076	7.850	2.877	214.248
1967	298.804	8.505	3.051	231.859
1968	332.468	8.698	3.359	270.316
	2.268.680	71.577	27.500	3.018.853

Hatásvizsgáló beszélgetések

LENGYEL JÓZSEF; PRENN FERENC HÁNYATOTT
ÉLETE, AVAGY MINDEN TOVÁBB MUTAT CIMŰ REGÉNYÉRŐL

BESZÉLGETÉS A MŰVELŐDÉSI KÖR
TAGJAIVAL A 18-AS KÖNYVTÁRBAN

A beszélgetést megelőzően négy fiatal elolvasta a könyvet a könyvtárosok kérésére, kettő már előzőleg olvasta iskolai ajánlásra. Ennél a két utóbbinál hozzá kell tennünk, hogy nem olvasták végig, mert iskolai kötelező olvasmánynak érezték és úgy gondolták, hogy felületes ismeret és átnézés elég a könyv tartalmi tudásához.

A megadott szempontokat nem tudtuk következetesen érvényesíteni a regény elemzésénél, részben a résztvevők kora miatt (16-17 évesek voltak jelen), emberismeretük, történelmi ismereteik nem annyira megalapozottak. A beszélgetés folyamán az őket legjobban megragadó szempontokat hozták fel az író mondanivalója alapján.

Akik elolvasták a könyvet, kivétel nélkül érdekesnek, sőt izgalmasnak találták. Először a könyv tartalmát mondták el a fiatalok, részben azok kedvéért, akik még nem olvasták, részben azért, mert szerettük volna tudni, hogy a tartalom ismertetésénél mennyire tudják különválasztani a lényeges eseményeket a lényegtelenektől.

Ennél a pontnál már kaptunk figyelmeztetést. Mi azt hittük, hogy ebben a korban már nem probléma a lényeg összefogása, de tévedtünk. Közbeszólásainkkal egyre-másra vissza kellett terelnünk az apró részletekben elvesző elbeszélőket. A tapasztalatok alapján, olvasmányaikról gyakrabban fogunk velük beszélgetni, szeretnénk elérni, hogy ne vesszenek el az események regisztrálásában, hanem röviden és tömören a mű mondanivalójának megfogalmazására törekedjenek valamely könyv ismertetésénél.

A történelmi eseményekkel többé-kevésbé tisztában voltak, de mindannyian megállapították, hogy a könyv sokkal világosabbá és emberközelibbé tette számukra ezt az időszakot. Ők ezt az időszakot koruknál fogva csupán történelmi eseménynek tekintették, amit a történelem órákon megtanultak, ez a könyv érzelmi pluszt adott az eseményekhez. Megismerték azokat az embereket, akik harcoltak és esetleg meghaltak az eszméért. A hősiesség helytállás, az eszme mellett a végsőkéig kitartás (például Korvin Ottó alakja) nagyon erősen foglalkoztatja őket. Felmerült a kérdés, hogy közülük vajon kinek lenne ereje a végsőkéig kitartani és nem árulóvá válni a fizikai és lelki gyötrelmek hatására. Ez a magatartás számukra példamutató, de hogyan lehet ilyen emberré válni?

A könyvből megismert egyéni sorsokon keresztül és a történelmi események birtokában eljutottak a máig és a gyerekek hitetlenkedve sorolták, hogy honnan, s milyen emberfeletti nehézségek árán érkeztünk napjainkig.

TÓTH DEZSŐNÉ

HATÁSVIZSGÁLÓ BESZÉLGETÉS A 28-AS KÖNYVTÁRBAN

A megkérdezett olvasó 36 éves tisztviselő, valaha jogi egyetemre járt, de félbehagyta a tanulmányait. Véletlenül, a szabadpolcra választotta Lengyel József könyvét. A mű lekötötte, érdekesnek találta, másoknak is fogja ajánlani. Kíváncsian várja televízió-változatát is.

- Ismeri azokat a társadalmi viszonyokat, melyek között a regény cselekménye alakul?

- Személyesen természetesen nem ismerhetem, de a könyvek, s az idősebbek elbeszélései alapján fogalmat alkottam arról a korról.

- Szerencsésen választotta főhősének az író Prenn Ferencet?

- Igen, mert egyszerű kisember, aki azonban elég talpraesett ahhoz, hogy nem hagyja magát "átejteni". Ő az az ember, aki a jég hátán is megél. Egyéniségéből a jót hozta felszínre a történelmi változás. A régi körülmények között vagány, csirkefogó lett volna, a könyvben ábrázolt események sodrában azonban kommunistává lesz. Mindazonáltal képzeletbeli alaknak tartom, nem tudnám azonosítani egyetlen ismerősömmel sem. Ha Prenn sorsát továbbpergetné előttünk az író, akkor biztosan mint kommunista is elméletileg képzett emberé válna.

- Ön szerint mi adja a hős erkölcsi értékét?

- Prenn Ferenc alacsony sorból származó, nem túl skrupulózus ember. Legfőbb elve: élni, valahogyan felszinen maradni. De ugyanakkor élete mélypontjain is gondolkozó ember, s éppen ezért találkozhat, azonosulhat kommunistákkal, akik átsegítik élete mélypontján. Így aztán érthető, ha nézetei megváltoznak, s tevékenyen akar szolgálni egy jó ügyet.

- Mi adja ön szerint a mű politikai értékét?

- Korhűség. A Tanácsköztársaság eseményeit, s az emberek reagálását a valóságnak megfelelően ábrázolja. De elhíhető Prenn politikai fejlődése is. A Visegrádi utcában eltöltött időszak valóban tudatosíthatja egy ember érzelmi reagálásait. Nagy hatással lehettek Prenn Ferencre a Szamuelyvel és Kun Bélával való találkozások is.

- Hogyan látja Prenn emberi fejlődésének fő fázisait?

- Nézzük csak. Először kém, konspiráció következtében emberismerete és

látóköre bővül. Ez az első fázis. A második, amikor Innsbruckban lebuktatják, s rá kell döbennie, hogy mennyire semmibe veszik azok, akiknek eddig szolgálatokat tett, s bármennyire úgy tűnt neki: felkapaszkodott, mégsem tartozik az uralkodó osztályhoz. Harmadik fázis, amikor Gölöncsér, a tengerész kiszabadítja a börtönből, s néhány napig együtt utazik haza felszabadítóival. Negyedik fázis talán az, amikor itthon a Tanácsköztársaság szolgálatába áll. Lélekben már forradalmár, bár politikailag még nem képzett. Ezt a fejlődésvonalat nem lehet így hirtelen pontosan összeállítani, nyilván pontatlan, de ha már elkezdtem, hozzátennék még valamit, az ötödik fázist. Szerintem ha az író tovább folytatta volna, akkor Prenn Ferenc iskolázott vezetőember lehetett volna, sőt elképzelhető, hogy az illegális kommunista párt egyik vezetőjévé válik.

Számomra a beszélgetésnek különösen ez az utolsó szakasza volt tanulságos. Hiszen a regény befejezése éppen arra utal, hogy Prenn tovább folytatja majd a régi link, lumpen életét. Ha az olvasó mégis pozitív irányban teljesítette ki képzeletben a további életét, ez azért lehetett, mert a felszabadulás után az ilyenféle életpálya vált tipikussá, ez volt a számára kézenfekvő.

A könyvet egyébként olvasmányosnak tartotta az olvasó, könnyen érthetőnek, összefüggéseiben nyomon követhetőnek.

OLÁH GÁBOR

HATÁSVIZSGÁLÓ BESZÉLGETÉS A 44-ES KÖNYVTÁRBAN

Beszélgetőpartnerem 18 éves technikus volt. A könyvet a könyvtáros ajánlására olvasta el. Egyébként szívesen vitte, mert Lengyel József egyéb műveit már ismerte. Bár ez a könyv különösebb elragadtatást nem váltott ki belőle, barátainak a téma aktualitása miatt ajánlotta.

A regény főszereplőjét érdekes embernek tartotta, hiszen egy vagány, aki 18-20 éves korára már nagyon sokat tapasztalt. Csak az összefüggéseket nem látta elég világosan, de ebben bizonyára fiatal kora és történelmi ismereteinek szegényes volta is szerepet játszott.

A könyvtáros ezért Lengyel József életutjáról beszélt az olvasónak, ennek kapcsán magyarázta meg az általa nem értett összefüggéseket.

A továbbiakban az olvasó jól érzékelte, hogy a tengerészekkel való találkozás hozott nagy változást Prenn életében, ekkor kezdett tudatosává válni, ha nem is lett olyan, mint Küvir Lajos, aki a változatos körülmények között is helyt tud állni. Prenn minden cselekedetét befolyásolja az, hogy Gölöncsérnek az életét köszönheti. Nagyon félt a haláltól, a tárgyaláson is látszott, hogy inkább a börtönben él, csak ne végezzék ki. Ezt az olvasó meg is érti, de furcsa módon azt állította, hogy ő inkább bármilyen rossz

körülmények között, de élni kívánna. Az nagy dolog, ha valakinek az életünket köszönhetjük. Érthető, hogy Prenn hálás volt Gölöncsérnek.

Nagyon meglepte a könyvben Kun Béla és Szamuely vitája, eddig nem volt tudomása a vezetők közötti taktikai nézeteltérésekről, szerinte Szamuelynek volt igaza.

Megértette a könyvből: nagy hiba volt, hogy a hadsereget nem szervezték meg jobban katonailag. Sok tiszt dolgozott az ellenségnek és ezen kívül is az indokolatlan visszavonulások lelki törést okoztak a harcosoknak. Érthető volt a zugolódás, az emberek egy jobb élet reményében nagyon sokat áldoztak volna, de kedvüket szegte a szervezetlenség.

A legnagyobb baj az volt, hogy a magyaroknak nem volt történelmi tapasztalatuk, míg az oroszoknak ott volt az 1905-ös forradalom.

Nagyon ellenszenvesnek találta Csernyt, aki feladta bajtársait, nem mentesíti az sem, hogy elkeseredésében tette.

Tetszett a könyvben az a rész, amely Prenn-nek az ausztriai börtönben eltöltött idejéről szól. Megrázó a haláltól való félelem, az életen való elmélkedés leírása. Érdekes volt az is, amikor Prenn azon gondolkodott, hogy Szamuelynek elmondja-e, hogy mit csinált a háboru alatt. A belső monológok Shakespeare-re emlékeztetik. Általában az a véleménye, hogy Lengyel József nagyon élethűen ír.

Egyébként a részletektől eltekintve nem nagyon tetszett neki a könyv, sok mindent nem értett.

A könyvtáros végül ajánlotta Lengyel József Ujra a kezdet című könyvét is, amely Prenn Ferenc további utját mutatja be.

GUJGICZER IMRÉNÉ

KIADVÁNYAINK:

A TANÁCSKÖZTÁRSASÁG BUDAPESTJE

A KORABELI LAPOK TÜKRÉBEN

TOLNAI GYÖRGY BIBLIOGRÁFIAI
KÉZIKÖNYVÉRŐL

Most, hogy a Magyar Tanácsköztársaság 50. évfordulójára készülünk, különös jelentőséget kap és keresettségre tarthat számot Tolnai Györgynek a Tanácsköztársaság budapesti sajtóját repertorizáló kiadványa.

Az egész országra vonatkozó tanácsköztársasági sajtórepertórium - melyet Kálmán Lászlóné összeállításában adott közre a Párttörténeti Intézet 1968 végén. - Budapestet is feldolgozza, de csak érintőlegesen. A közel félezer

oldalalás munka és könyvtárunk új kiadványa igen hasznosan egészítik ki egymást. Mióta a TV kerületi vetélkedője folyik, valamennyi munkatársunk szembe került a lakóhelye, illetve munkahelye szerint illetékes kerület multjának, ezen belül Tanácsköztársaság alatti történetének problémáival, ezért tisztában van azzal, milyen hordereje van egy adattárnak, amelyből – kerületi mutatók segítségével – össze lehet szedni szinte az összes egykorú sajtócikket. Tolnai bibliográfiájának éppen az a legnagyobb érdeme, hogy Budapestet illetően teljességre törekvő utmutatást nyújt.

Az új, 10 ezer forrásadatot tartalmazó cikkgyűjtemény folytatja és egészíti a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Budapest Gyűjteményének – Zoltán József szerkesztésében – a Tanácsköztársaság 40. évfordulójára közzétett "Budapest a Tanácsköztársaság alatt a korabeli sajtó tükrében" című kiadványát. A 6000 tételt felölelő munka uttörő szerepet töltött be, amit az eltelt évtized alatt sokan és jól tudtak használni, de csak "első segély"-ként. Egyéb forrás híján, a multban beérték a hézagos bibliográfiával, amely annak idején rohammunkával készült, és csakis a Szabó Ervin Könyvtár központja korabeli sajtóanyagára támaszkodott. Az 1959-es kiadvány az újabb igényeknek már régóta nem felel meg, szerkezete is elavult, ráadásul az anyagnak csupán első fele jelent meg nagyobb példányszámban. E tematikus részhez nem készült még kerületi mutató, a második, kerületenként csoportosított részt viszont csak 6 példányban gépelték le, amelyeket csak a Budapest Gyűjteményben használhattak az olvasók.

A mostani új kiadásban maradéktalanul hasznosították a régi anyagot (és mivel még volt rá lehetőség, a Kálmánné repertóriumában fellelt néhány újabb adalékot is beolvasztották), az adatgyűjtés pedig sokkalta szélesebb körű volt az 1959-esnél, az OSZK és a Párttörténeti Intézet állományára is kiterjedt. A feltárt címtömeg szerkezete is gyökeresen eltér a régitől, a példányszám is magasabb (500 darab) a mutatók pedig most a gyűjtemény egészében eligazítják a helytörténészeket.

Bátran állithatjuk, hogy ezzel a kiadvánnyal ismét uttörő feladatot végeztünk. Ezt valószínűsíti, hogy már megjelenése előtt is élénk érdeklődés mutatkozott a Budapest Gyűjtemény látogatói részéről, de vidéken is híret vették a készülő kötetnek és már sok helyen előjegyezték azt.

Mindezzel nem mondtuk, hogy hibátlan munkáról van szó.

Kisebb jelentőségű kifogások, ellenvetések sorát említhetjük. Így például helyesebbnek tartottuk volna, ha a jelenleginél erősebb rostálást hajt végre a szerkesztő: sokszor halmozza az egyazon eseményre vonatkozó olyan sajtóhíreket, közleményeket, amelyek azonos szövegűek, tehát feleslegesen fárasztja a kutatót, amikor az összes lelőhelyre ráirányítja a figyelmét. E szempontból gazdaságosabbnak látszik Kálmánné megoldása, aki ilyen esetben csak egy-két fontos forrást (Vörös Ujság, Népszava) említett. Másfelől az utóbbival szemben Tolnai szerkesztésének erénye, hogy sok rövidítést, azonos témájú cikkek esetében összevonást alkalmazott.

Különös erőssége ennek a repertóriumnak, hogy gazdagon merített a Budapesten megjelent idegennyelvű (orosz, német, francia, román stb.) forradalmi sajtóból, ezzel, mint a "Bevezetés" jogosan emeli ki, elsőként villantotta fel a Tanácsköztársaság alatti Budapestnek, mint Moszkva mellett a proletárforradalmi hullám európai központjának szerepét. Másfelől viszont hiányolhatjuk, hogy csakis a fővárosi kiadású lapokra korlátozódott a gyűjtés, noha pillanatig sem kétséges: a kiterjedt vidéki sajtóban igen sok olyan budapesti vonatkozású hír, riport jelent meg, amelyek új vonásokkal gyarapították volna a képet.

Általában sikerültnek mondható a kerületi mutató, de kisebb kifogások itt is emelhetők. Az Engels laktanyát például a XIV. kerületbe helyezték a VI. kerület helyett és a Tattersallt ugyancsak a XIV.-be a VIII. helyett, másrészt több esetben rejtve maradtak a kerületi vonatkozások. Mindez azonban csak periférikusan érinti a mű egészét. E sorok írója a XIV. kerület vonatkozó anyagát keresve, meggyőződéssel állithatja: a forrásadatok ilyen teljességét csakis egy jól szervezett és irányított, bibliográfiailag gyakorlott, hozzáértő kollektíva volt képes feltárni és közkinccsé tenni.

Ugy hiszem, Budapest valamennyi kerületének helytörténészei a megérdemelt elismeréssel fogadják Tolnai és rátermett gárdája munkáját.

R. L.

SZABÓ ERVIN

1877—1918

(EMLÉKKÖNYV)

Nagy névadónkról jelentetett meg könyvtárunk egy könyvet, halála 50. évfordulója alkalmából. A szép külsejű, érdekes illusztrációkkal ellátott terjedelmes kötet egyharmadát Szabó Ervin írásai alkotják. Nevetségessé tenném önmagamot, ha most felfedezném itt Szabó Ervint, hiszen az egész könyv azért jött létre, hogy róla (akit tisztelettel említünk, de még ma sem ismerünk eléggé, mi, könyvtárának munkatársai sem) néhány kiválasztott írásán keresztül és az összegyűjtött megemlékezésekkel képet adjon. Ha ezt a kötetet átlapozzuk, meglepően sokrétű fogalmat alkotunk Szabó Ervin munkásságáról, gazdagon és színesen, elevenen.

Amikor a kötet még csak készülöben volt és néhány cikket fordítottam németből a szerkesztő, Remete László kérésére, beszélgettünk vele arról, milyen élesen látta és milyen szabatosan fogalmazta meg a problémákat Szabó Ervin. Még ha az ember nem is ért mindenben egyet vele — nem hallgathatom el, hogy én 48 és főleg Kossuth értékelésében sokkal pozitívabbnak tudom

Kossuthot és szerepét – megragadja a világos kifejtés, a sorokból áradó feltétlen őszinteség, emberi tisztesség és helytállás.

Rengeteget látott előre és helyesen. Rövid életében – mai életérzésünkkel még derekán sem volt életének, mikor elragadta a betegség – rengeteget cselekedett is a szocializmusért. Életművének egy-egy része is elég lett volna más számára egy egész hosszú élet becsülendő teljesítményének. Akár a szocializmus nagy propagandistáját tekintjük, akár könyvtári uttörő munkáját, mindenütt egy kiváló elme és az ember fejlődéséért, a kultúra terjedéséért küzdő ember művét látjuk. Talán nevetséges, hogy most őt felfedezem, a könyvvel kellene foglalkoznom, de lehetetlen nem foglalkoznom vele és épp ez bizonyítja a könyv kitűnő voltát, mert megeleveníti őt művei e kis részén keresztül és a sok megemlékezéssel is.

A méltatások rendkívül érdekesek és igen helyesnek tartom, hogy a tévedéseivel együtt is a maga tömör és okosan összefoglaló módján kiváló Révai-cikket is közli. Nem helyeslem viszont az Uj Nemzedék jobboldali és gúnyos hangú cikkének közlését. Ettől az egy észrevételtől eltekintve hangsúlyoznom kell, hogy a könyv szerkesztését, összeállítását egészen kiválónak tartom. Megszoktam már, hogy Remete László tudós barátom kitűnő összeállító, szerkesztő, de most felülmulta önmagát és olyan érdekes, olvasmányos könyvet adott a kezünkbe Szabó Ervinről, amely a legszembeötlőbben mutatja be Szabó Ervin nagyságát. Nagyon jó ötlet volt az egykoru nekrológokon és megemlékezéseken kívül megszólaltatni a még élő kortársakat. (Nekem, aki végre megérthettem, hogy két évvel az ezt kérő cikkeszkém után már utcája lett Szabó Ervin kiváló munkatársának, Dienes Lászlónak, külön jól esett Dienes Lajos és gyermekkorom másik barátja, Vali néni megemlékezése, örültem, hogy éppen e könyv hasábjain találkozhattam e kedves öreg barátok, kiváló emberek soraival!)

Könyvtárunknak régi adóssága volt ez a kötet, méltó alkalomra jelentette meg, méltó köntösben – Sárdy Károly szép borítólapját hadd dicsérjem meg itt – és ismétlem, a nagy emberhez, akiről szól, méltó tartalommal és szerkesztéssel. Örülök, hogy megjelent és hogy elolvastam. Ajánlom különösen a fiatal nemzedék figyelmébe.

ZALAI ZOLTÁN

Néhány sor az új

GORKIJ

BIBLIOGRÁFIARÓL

1968 március 28-án ünnepeltük Gorkij születésének századik évfordulóját. Könyvtárunk színvonalas kiállítással emlékezett a világirodalom "viharmadarára".

Nem mulik el év halála óta, hogy tekintélyes életműve egy-egy, addig ismeretlen művel, levéllel ne gazdagodnék. A Gorkijról szóló irodalom át-

tekinthetetlenül gazdag, mégis minden kor felfedezi a számára legidősebb mondanivalót.

Rövidesen könyvtárainkba kerül Tóbiás Áron szerkesztésében egy ujszerű Gorkij bibliográfia, amely az évforduló alkalmából készült.

A szerző célja az, hogy a mai Gorkijt adja olvasóinak, könyvtárosoknak, hiszen a nagy író szenvedélye, mellyel a világ tudatos átalakítására törekedett, aktuális ma is. Biztosan örömmel fogadják a kötetet Gorkij rajongói, kutatói és azok is, akik talán éppen e könyv. kapcsán kerülnek közvetlen közelbe Gorkijjal.

Ugy érzem, hogy a könyvtárosok is hasznos kézikönyvet fedeznek fel az összeállításban. A bibliográfia felépítése, a közölt anyag minősége és mennyisége gondos munkára vall, s különösen a referenz kérdések gyors és pontos megválaszolásának lesz hasznos eszköze. Egy, két példával bemutatva: Gorkij életrajzát, munkásságát időtáblázattal közli a szerző. A magyar nyelvű Gorkij irodalom bő és igényes, kiterjed többek között Gorkij irói módszerére, publicisztikájára, a magyarokkal való kapcsolatát bemutató művekre.

Nagyon helyes, hogy az évfordulóra megjelent cikkek bibliográfiája is helyet kapott a kötetben. Így mai megvilágításban, a legfrissebb értékelést kapjuk Gorkijról neves írók tollából.

A bibliográfia új színét a Gorkij alakjairól készült Kislexikon adja. A lexikon nagyon jó forrásmunkának tekinthető. Kitárul előttünk Oroszország korabeli arca a szereplőkön keresztül. Választ kapunk gyorsan, hogy ki-kivolt Gorkijnál, melyik művében szerepelt, milyen helyet foglalt el a cselekményben stb.

Különösen jelentős a lexikon Gorkij esetében, akinek emberábrázoló képessége csodálatos.

Örömmel üdvözlöm ezt az ujszerű próbálkozást, bizom abban, hogy hasonló összeállítású bibliográfiák fogják követni.

KOVÁCS JÁNOSNÉ
6-os könyvtár

BIKÁCSI LÁSZLÓNÉ

GYERMEKKÖNYVTÁRAK

TÖRTENETE c. munkájáról

Megtisztelő és nehéz feladat a gyermekkönyvtárak eddig elért munkáját, fejlődésének lendületét, gondjait és örömeit, tanulságait – melyek az idő folyamán a könyvtártörténet, könyvtártan fejezeteivé kristályosodnak – egybegyűjteni és értékelni.

A gyermekkönyvtárügy megbecsülését, Szabó Ervin könyvtári koncepció-

jának jelenlétét érezzük abból is, hogy erre a visszaemlékezésre sor került és hogy ezt, a gyermekkönyvtárügy fejlesztéséért olyan sokat fáradozó könyvtáros, a Szabó Ervin Könyvtár gyermekkönyvtárainak csoportvezetője írta meg.

A Szabó Ervin halálának ötvenedik évfordulója alkalmából megjelenő könyv íróját a szakmai szeretet, az ebben való elmélyedés, tapasztalat és tájékozottság készteti arra, hogy meghatottsággal és az utókor hálás emlékezésével szóljon a Könyvtár egykori igazgatójáról, annak munkatársairól és arról a szellemi légkörről, amelyből a mai gyermekkönyvtári rendszer is kifejlődött.

A kiváló szakember a jó ügy előbbrevitele érdekében – néha sürgető türelmetlenséggel – sorolja a gyermekkönyvtárak kezdeti utját és hasonlítja össze az azóta elért fejlődéssel.

Ha a gyermekkönyvtárak messzire látszó utjelzőire tekintünk: szabadpolcos kölcsönzés, olvasóterem és kézikönyvtár, általában heti 23 órás nyitvatartási idő, különálló költségvetési keret, tervszerű és ellenőrzött állománygyarapítás, megfelelő katalógusrendszer, sokféle folyóirat előfizetés, rendezvények, színvonalas kiállítások, gyermekbibliográfiák, az éves munkaterv, az évi jelentés egyenlő arányu elvárása és elbírálása, a gyermekkönyvtárosok országos tapasztalatcseréjének létrejötte, képeztett gyermekkönyvtárosok, a gyermekkönyvtárosok megnyugtató fizetése, szakmai kitüntetése láttán úgy érezzük, a jól végzett munka feletti megelégedettséget érezheti könyvtárunk minden e területen dolgozója.

A több év munkáját igénylő, aprólékos részletességgel megírt könyv lapjain keresztül a speciális szakterület fejlődésének részesei vagyunk. Képet kapunk a kapitalista és a szocialista művelődéspolitikáé jegyeiről, és név szerint, valamint munkájukon keresztül megismerjük a könyvtár sok kiváló munkatársát.

Örömmel állapítjuk meg a 4.sz. melléklet alapján, hogy a fővárosi közművelődési hálózat gyermekkönyvtárainak 1967. évi adatai szerint 14 önálló gyermekkönyvtár és 33 gyermekrésztleg juttatja el a kulturát Budapest általános iskolás tanulóihoz.

Ez a szám a gyermekkönyvtárosok munkáján kívül elsősorban az országos művelődés fejlődését és lendületét jelzi, hiszen 1948-ban még csak összesen 18 kerületi és 1 mozgókönyvtár képezte a hálózatot.

A szerző önálló fejezet keretén belül mutatja meg a Tanácsköztársaság könyvtárpolitikájából mindazt a körültekintést – amivel ez a politika – a gyermekek olvastatásának kérdését is kezelte.

A könyv értéke a források bőséges feldolgozása, amelyek között nehezebben hozzáférhető irattári anyagok, vagy folyóiratok is szerepelnek.

A gyermekkönyvtári munka fejlődésének áttekintése tulajdonképpen időrendi. Az egyes szakterületek kiemelése (például olvasószolgálat, könyvállomány) a szerkezet egyenletességét némiképp megtöri, helyenként ismétlődéshez is vezet.

A szép, kellemes hatású formátum, szövegrendezés, a sok kép, a kiemelt részek áttekinthetősége – a kiadás gondosságát jelzik.

A "Könyvtárosok kiskönyvtára" sorozat hatodik számaként jelent meg, kékrózsaszín borítóval.
GAÁL JENŐNÉ

Egy igazi segítségről

Az elmúlt évben ismét egy hasznos kis bibliográfiával gyarapodott segédkönyvtárunk.

Az "Irodalomjegyzék a kötelező olvasmányokhoz" című kiadvány a gimnázium kötelező és ajánlott irodalom-anyagát sorolja fel, osztályok szerint csoportosítva. Minden kötelező olvasmány után a műve és az íróra vonatkozó szakirodalom jegyzéke következik. Kezdő olvasóknak megkönnyíti a keresést, hogy lapszámot is közöl. A kiadvány alapötlete a 19-es könyvtárból származik, itt szerkesztettek néhány éve hasonló témájú katalógust, ennek felhasználásával készült Győri Lajosné összeállítása.

Mint minden segédeszközt, ezt is azonnal használatba vettük. Nagy segítség a könyvtárosoknak, hogy nem kell az irodalomjegyzékeket a kerület tanáraitól, diákjaitól beszerezni, hanem mindez pontosan és megbízhatóan egy kiadványban szerepel. Gyakran találkozunk olyan kéréssel, különösen a nyári szünetben, vagy az iskolaév elején, hogy az olvasó szeretne valamit előre elolvasni a kötelező irodalomból, mert éppen van egy kis ideje. Ezzel a kiadvánnyal segítségére tudunk lenni.

A mellékelt szakirodalom-jegyzékeknek leginkább olyan könyvtárakban van jelentős szerepe, ahol a szakkatalógusban a 8-as szak nem elég bontott és ahol az olvasók nem használják szívesen az analitikus katalógust.

Ha kezdő olvasó kezébe tudjuk adni a bibliográfiát – a kis példányszám miatt sajnos, csak helybeni olvasásra –, még inkább kedvező, mert segítségével a szakirodalommal is megismerkedhet.

A bibliográfia, jól tudjuk, olvasók számára készült, de csak ezer példányban. A nagyobb könyvtárakba kb. 1400–1500 diákolvasó jár, a kisebbekbe ennek fele vagy negyede. A példányszám mindenképpen kevés. Elgondolkoztató az is: szükséges-e, hogy a diáknak mind a négy év anyagát egyszerre kézbeadjuk? Elvész, tönkremegy az évek folyamán. Talán jobb lenne osztályok szerint, külön lapra nyomtatva újra kiadni, még a nyáron, de legkésőbb ősszel, így a következő tanévben négyszerannyi olvasót segítene tanulásában.

TONGORI IMRÉNÉ
10-es könyvtár

»Rengj csak, Föld!«

(KOSSUTH, 1968)

Kissé megkésve adunk hirt erről a jelentős kiadványról, amely azért is külön öröm könyvtárunknak, mert "háziszerzőnk", Remete László szerkesztésében látott napvilágot. (S nem is egymagában, mint a lap más helyén méltatott Szabó Ervin Emlékkönyv jelzi.)

Könyvtári szempontból különösen számottevő vállalkozásról van szó. Nehezen hozzáférhető, régen megjelent, vagy ritkán fellelhető forrásokból származó anyagot tesz közzé. Miniatűr-könyvtárnyi irodalmat, vonzó, jól megkonstruált szerkezetben, megkönnyítve ezzel a jubileumi előadásokra, megemlékezésekre, kiállításokra készülők könyvtári ellátását. Az anyag mintegy ötven százaléka – s ez külön örömeinkre szolgál – saját, elsősorban központi könyvtárunk állományában is megtalálható, s egy rendszeres, nagyvonalu állománygyarapítási politikát jelez. (Például a közelmúltban jutottunk hozzá a könyvben is elég sokszor idézett Windischgrätz: Küzdelmeim 1921-es wieni kiadásához.)

Nem ez az első Remete könyv ebben a műfajban. Az "Igy látták a kortársak" és az "Irodalom – forradalom" hasznos és népszerű kiadványok, de ez a mű hozzájuk képest is jelentős fejlődést hozott. Az összekötőszöveg már nem egyszerűen magyarázó ráadását, hanem a könyv szilárd vázát, mintegy történelmi gerincét képezi. Ha valamihez hasonlíthatnánk, az talán a TV népszerű Századok sorozata lehetne, melyben a történetírás objektivitása egy, a kor emberéhez nagyonis közelálló szubjektív szenvedélyességgel, elkötelezettséggel párosul.

Néhány szót a könyv tartalmáról... feltételezve, hogy az olvasók kikölcönözték, s a könyvtárosok egy részének még nem volt alkalmuk megismerni. A "Rengj csak, Föld!" az első világháború poklából ujjászülető világot, a februári és októberi oroszországi forradalmak magyarországi hatását, az 1918-as polgári forradalmat, a KMP megalakulását és a szocialista forradalom érlelődését tükröző irodalomból ad szemelvényeket. A szerzők sokfélék és a sokféle, de egyetlen metszőpontban összefutó nézet és vélemény tükrözi a kor valódi hangulatát, s a társadalmi mozgás irányát. Megszólalnak egykorú, vagy későbbi visszaemlékezésekben az arisztokrata politikusok, a naggyá növekvő Károlyi Mihály, majd Eszterházy Móric és Windischgrätz, József főherceg; a szociáldemokrata vezetők, Buchinger, Garami, Kunfi; s a jövőt képviselő Kun Béla, Korvin Ottó, Lukács György és mások. Végigkísérik a korszakot a legjobb magyar írók, költői művei, Ady, Móricz, Juhász Gyula, Krúdy és mások írásai. Helyet kapott a kötetben számos jelentős újságcikk, s a közvéleményt tükrözik a gunyrajzok és tréfás dalok is. Valóságos történelmi kaleidoszkóp ez a könyv. Bizonyítja ezt, ha összevetjük például a "Vörös Újság" első hó-

napjainak időszakáról szóló részleteket: Vágó Béla 1928-as visszaemlékezését, Székely Lajos (egykori ifjumunkás) "Vörösríkkancs dala" című versét, Buchinger Manó emlékiratának megfelelő részletét, Roboz Imre polgári ujságíró cikket és emlékezését.

Érdekes, sokszínű könyv, melynek szerzője nem tekintette kiskorúnak az olvasót, s ez, úgy vélem, megmagyarázza hatását. Általános igényt elégített ki, ezt mutatja a könyv sikere; hetek alatt magas példányszámban (15.000) teljesen elfogyott, ugyanakkor élvonalbeli lapok (Társadalmi Szemle, Népszabadság, Magyar Nemzet) igen elismerően méltatták a kiadványt.

GÁLICZKY ÉVA

A szombat délutáni nyitvatartás tapasztalatai

Könyvtárunkban évek óta megoldásra váró probléma volt a kölcsönzési idő esti meghosszabbítása. Olvasóink nagy része a belső kerületekben dolgozik és tanul. Mire Csillaghegyre érnek, este hat-félhét lesz, így a könyvtárban csak rövid időt tölthetnek. A hosszabb nyitvatartás igényét bizonyította a szüneteltetések refrénszerűen visszatérő indokolása: "nem érek haza időben". A tanulók többsége tanulószobás. A szabad szombatok bevezetése és a fenti tények figyelembevételére tette szükségessé elhatározásunk valóra váltását: a szombat délutáni nyitvatartást. Adminisztrációs kérdések elintézése után, igazgatóságunk engedélyével 1968 szeptember 14-től kölcsönzünk szombat délután. Propaganda kifejtésére nem volt elég időnk, így csak a könyvtárban írtuk ki az új szolgáltatást. A szüneteltető olvasók részére visszahívó lapokat küldtünk ki, feltüntetve az új nyitvatartást. (körülbelül 60 százalékuk visszajött.)

Az első alkalommal négy olvasó kölcsönözött és jegyzetelt. Nem voltunk túl büszkék erre az eredményre, de biztosak voltunk abban, hogy szükség van a szombati nyitvatartásra. Ezt igazolták a lassan emelkedő számok is. Egy-két adat:

IX. 21	14 fő
IX. 28	16 "
X. 5	18 "
XI. 2	26 " és az év utolsó szombatján

ötvenketten kölcsönöztek. Foglalkozási megoszlás szerint:

40 %	középiskolás
35 %	dolgozó
15 %	ipari tanuló
2 %	főiskolás
8 %	egyéb (nyugdíjas, háztartásbeli).

Szombat délután a hangulat a könyvtárban sokkal "ünnepélyesebb", mint máskor. A felnőttek – még a dolgozók is – kölcsönöznek és sietnek haza. Megfigyelésünk szerint 14 és 15 óra között a felnőttek részére a kölcsönzés lebonyolódik, 15 óra után jönnek a tanulók. Nem mindig cserélnek. Van, aki csak jegyzetel, aki egy-egy előadáshoz, dolgozathoz, klubdélutáni műsorhoz kér segítséget és van olyan, aki csak "beszélgetni" jön be a könyvtárba. Elmondja, milyen szindarabot látott, milyen film- és könyvélménye volt, mi történt az iskolában. Sikerélményeit meséli... és ez az az alkalom, amit a könyvtárosnak meg kell ragadnia az egyéni beszélgetésre. Ezt nem helyettesítheti az iskola, sőt a csoportos foglalkozás sem. Itt a fiatal nemcsak azt tudja, hogy ő egy nagy kollektívának egy kis része, hanem azt is, hogy itt adott alkalommal ő az egyedüli és csak v e l e foglalkoznak.

A számok és a lehetőségek meggyőztek és igazoltak bennünket.

Érdemes szombat délután nyitva tartani...

SÓLYOM KÁROLYNÉ

21-es könyvtár

A csillaghegyi könyvtár tapasztalata, véleményünk szerint igazolja azt, hogy szombaton – délelőtt vagy délután – a legfontosabb kérdés az olvasóterem nyitvatartása és nem a kölcsönzés. A megoldást a többi könyvtárban is ennek a lehetőségnek az érdekében kell megkeresni.. (Szerk.)

Alapfokú könyvtárosi vizsgákról

1968 december 2-án 24 fiatal, rövidített munkaidőben foglalkoztatott dolgozónk vizsgázott az alapfokú könyvtárosi tananyagból. A vizsgakérdésekre az előírt tankönyvből és egyéb segédkönyvekből egyénileg készültek fel. A résztvevők valamennyien rövid ideje dolgoznak a kerületi könyvtárakban, ennek ellenére a vizsgáztatás alapján igen kedvező összbenyomás alakult ki róluk. Alaposan kidolgozott feleleteket adtak, jártasságot mutattak a gyakorlati könyvtárosi munkában, még az egyes könyvtártechnikai kérdésekben is. A maguk választotta könyveket szépen, értelmesen ismertették.

Igen jó kifejezési készségről tett tanúságot Czöndör Klára (38-as), egyénien és sokoldalúan fejtette ki tételét Vándor Katalin (43-as), nagyon okosan, részletekbemenően, kifogástalanul mondta el az anyagot Friedrich Klára (32-es), Koltai Ágnes (22-es), Bakos Éva (6-os), Dénes Alexandra (43-as). Értékes, kiemelkedő feleletet adott Diósi Györgyné (1-es gy.könyvtár), látszott, hogy lelkesedéssel és hozzáértéssel végzi a gyermekkönyvtárosi munkát. Kiváló könyvismertetést tartott Ballagó Zsuzsanna (7-es gyermekkönyvtár).

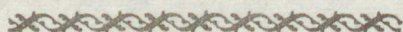
Hibátlanul felelt és kiváló érdemjegyet kapott még Staud Gáborné (34-es), Nagy Dorottya (11-es), Del-Bó Angéla (13-as), Sipos Katalin (13-as), Horányi Ildikó (12-es), Gábor Miklósné (22-es), Kállay Ilona (28-as), Hegedüs György (28-as), Vig Anna (35-ös) és Lendvai Klára (20-as gy.könyvtár).

Jó érdemjegyet kapott Csizsér Jolán (44-es), Román Marian (11-es), Tenta Ágnes (30-as), Tamás Helga (20-as).

A vizsgázottak közül tizenkettőt felvettek a KMK februárban induló társadalomtudományi szakosított középfoku tanfolyamára. Tehát "felsőbb osztályba" léptek.

Minden fiatal kollegánknak további jó munkát és tanulást kívánunk!

HAJDU MIKLÓSNÉ

Igazgatósági ülések

Az Igazgatósági Tanács januárban megvitatta a könyvtár 1969. évi munkatervét.

Az Igazgatóság 1968 decemberében foglalkozott a kerületi könyvtárak nyitvatartási idejének megváltoztatása kérdésével a szombati nyitvatartás bevezetése érdekében.

... határozott a Gazdasági Osztály és a Perlési Csoport átköltözéséről a Baross utca 18. szám alatti épületbe, ugyanakkor döntött a régi épületben megüresedő helyiségek felhasználásáról.

A helyiségviszonyok minimális javulása lehetővé tette, hogy a Propaganda Csoport a Bibliográfiai Osztálytól szervezetileg különváljék. Ez 1969 januárban realizálódott.

... határozatot hozott a könyvkötészeti kapacitás és az e célra

fordítandó pénzösszeg gazdaságosabb felhasználására. Ezzel összefüggésben célfeladatokat tűzött ki a kötetészeti műhely részére, valamint kiszélesítette 1969 januárjától a KKO eddigi feladatkörét.

A jövőben a KKO-nak foglalkoznia kell annak elbírálásával, hogy mely könyvek ujraköttetése gazdaságos. E célból ki kell szűrni a kötetészetre előkészített könyvek közül mindazokat, amelyeknek ujraköttetése helyett új példány, vagy más új könyv beszerzése a kifizetődőbb és az állományfejlesztés szempontjából megfelelőbb. Az osztálynak rendszeres piackutatást kell végeznie, amelynek révén a könyvtárak megbízható ajánlatokat kaphatnak az állományból kiesett művek pótlására.

A jövőben a szerzeményezés mellett az állománytisztítás tervszerű előkészítésével is foglalkozni kell. E

feladat megvalósítására (azért is, mert többszázezer forint megtakarításával járhat) az igazgatóság Benkő Attiláné munkatársunkat a KKO-ra helyezte.

A KKO az új feladat megoldásával kapcsolatban - a Gazdasági Ösz-tálllyal és a kötésszettel közösen-részletes tájékoztatást fog adni.

Az igazgatóság 1969 januárjában elfogadta a hazánk felszabadulásának 25. évfordulójára végzendő feladatok tervét.

... tudomásul vette a könyvtár 1968. évi működésére vonatkozó statisztikai jelentés adatait.

... megvizsgálta a kerületi könyvtárak munkaerő ellátottságát és határozatot hozott ennek, a lehetőségeken belüli javítására.

... intézkedett, hogy 1969 februártól a hálózat teljes perlési anyagát átvegye a Perlési Csoport.

... intézkedett a Tanácsköztársaság 50. évfordulója központi ünnepege időpontjáról és programjáról.

... foglalkozott az 1969 I. félévi jutalmazás előkészítésével.

... intézkedett a Központi Címjegyzék megfelelőbb elhelyezéséről.

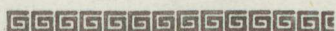
1969 februárjában foglalkozott az 1969-ben nyugdíjba vonuló munkatársak ügyével és ezzel összefüggésben személyi döntéseket hozott a káderfejlesztési tervnek megfelelően.

... döntött az 1969 évi igazgatósági értekezletek fontosabb napirendjéről és az 1969 évi Igazgatósági Tanácsulések programjáról.

... megvitatta az 1969 évi célfeladatokat.

... intézkedett a nyitvatartás rendjéről a Tanácsköztársaság 50. évfordulója és április 4-e munkaszüneti napokkal kapcsolatosan.

... tudomásul vette a Tanácsköztársaság évfordulója megünneplésére készült komplex terv végrehajtásáról szóló beszámolót.

PÁRTHIREK

1969 január 28-án taggyűlést tartottunk. "A nemzetközi helyzet időszzerű kérdéseiről" Hont Péterné

titkár tartott előadást, majd megvitattuk és elfogadtuk a pártszervezet 1969. évi első félévi munkatervét.

Alapszervezetünk taggyűlése köszöntötte Király Lászlóné elvtársnőt, aki hosszabb moszkvai távollét után visszatért, valamint Lakos Katalin elvtársnőt, alapszervezetünk átigazolt tagját.

A pártvezetőség megvitatta és elfogadta az Intézet 1969 évi munkatervét.

A pártvezetőség a pártbizalmi értekezleten informálta a bizalmiakat a soronlévő feladatokról, valamint megbeszéltük a bizalmi választásokkal kapcsolatos tennivalókat.

Január hónapban, valamennyi pártcsoportban megtörtént a bizalmiak újra választása.

Február 25-én a központi könyvtár ebédlőjében pártnapot tartottunk aktuális politikai kérdésekről. Előadó Grósz Károly elvtárs volt, az MSZMP KB osztályvezetőhelyettese.

KISZ-hírek

Harmadik díjat, s ezzel 1500 forintos tárgyjutalmat nyertünk a Budapesti KISZ-Bizottság által meghirdetett kiállítás-pályázaton, amelyen "Tanácsköztársaság és ifjúság" című kiállításunkkal vettünk részt.

1968 december 7-én nagyszerű klubestet rendeztünk a Központ ebédlőjében. A vidám műsort az Antológia együttes szolgáltatta.

1969 február 6-án "Falak" címmel Schlett István vezetett vitát a KISZ szabad vitafórumán.

A KISZ-esek társadalmi munkában segítségnyújtanak a központi archívum céduláinak betürendezésében és berakásában. Eddig három alkalommal kb. 1500 cédulát raktak be, elismerés érte Adler Ágnesnek, Csorna Ágnesnek, Lada Hajnalnak és Leszt Katalinnak.

Szakszervezeti hírek

1969 január 16-án a Szakszervezeti Bizottság ülést tartott, ahol Uray Béla SZB-titkár ismertette a bizalmi választás programját és "menetrendjét".

1969 január 18-án ezt követte a bizalmiak értekezlete, ahol a bizalmiak anyagot kaptak a beszámoló elkészítéséhez és módszertani eligazítást a csoportértekezletek lebonyolításához.

1969 január 31 - február 15 között az alapszerv 38 bizalmi csoportjában megválasztották a bizalmiakat és a küldött gyűlés küldötteit.

A könyvtár 42 dolgozója részesült influenza elleni védőoltásban. A szervezés munkájáért Dávid Gyulának, a TT egészségügyi felelősének mondunk köszönetet.

Március 15-én szakszervezeti küldött-közgyűlés lesz, amelyen a Szakszervezeti Tanács, ill. a Szak-

szervezeti Bizottság beszámol eddig végzett munkájáról.

A Budapesti Bizottság hatásköri tervet készített, amely felvázolja az SZB, a Szakszervezeti Tanács és a bizalmiak feladatait. Az SZB egy bizottságot jelölt ki, amely a sajátos helyzetünknek megfelelő észrevételeket jegyzékbe foglalva, eljuttatja a Budapesti Bizottsághoz.

Az Üdülési Bizottság közli, hogy a jelentkezések alapján és a körülményeket mérlegelve, elosztotta az idei első félévi kedvezményes beutalókat. A részletes jegyzék a Központ hirdetőtábláján megtekinthető.

Week-end Királyréten. A téli és tavaszi idényben napi 62 forintért korlátozás nélkül kapható beutaló egy vagy két napra. Aki három-négy napos hétvégi pihenést óhajt, szakszervezeti tagkönyvvel, tehát beirással 20 forintért mehet naponta.

BBBBBBBBBBBBBBBB

EZ TÖRTÉNT...

"Szabó Ervin Szocialista Brigád" a Hajógyárban. Február elején határozta el a Váci uti Magyar Hajó és Darugár Szervezési Osztályának 10 dolgozója, Balogh Árpád és László, Benkő Vilmos, Lőrinc Alajos, Kojnok, Molnár József, Püllökné, Cakó Elek, Toldi Miklós és Varró Józsefné elvtárs, hogy a fenti címért indítanak

küzdelmet. Hirét vették új Szabó Ervin kötetünknek, ezért és Szabó Ervin kiállításunk megtekintéséért február 6-án délután bejöttek a Központunkba, ahol érdeklődéssel hallgatták végig Remete László kimerítő, másfélórás kommentárját a kiállított anyaghoz és a kötethez.

Szabó Ervin emléktábla terve a fejérmegyei Sárszentágotán. Január 26-i keltezéssel érkezett Magyar József, a sárszentágotai Hazafias Népfront titkárának levele a Könyvtár Igazgatóságához, mely szerint Szabó Ervin 1916-1918 nyarain a sárszentágotai kastélyban járt és dolgozott könyvein, s ezt emléktáblával akarják megörökíteni a kastély falán. További adatokat kérnek Szabó Ervin ottani tartózkodásáról. A kutatás megindult a Budapest Gyűjteményben.

December 12-én a 8-as könyvtárban Kelen Jolán emlékezett meg az "öszirózsás" forradalom eseményeiről. Az előadás után érdekes vita alakult ki a múlt és a jelen fiataljairól.

Az Irodalombarátok Körében ugyan csak a 8-as könyvtárban, Tasi József tartott előadást december 19-én Krudy és Gelléri Óbudája címen.

A 22-es könyvtárban Fiatal Olvasók Vitafórumán "Miért szép?" címmel Kéry Elemér vezetett vitát az izlésről december 19-én.

Nagyszámu közönség vett részt a 23-as könyvtár téli író-olvasó találkozásán, ahol Moldova György írórt látták vendégül.

November 28-án megtartotta első összejöveteletét a 28-as könyvtár "Érettségizők Klubja", Mann: Mario és a varázsló című művét tárgyalták. Összejöveteleiken eddig a Tanácsköztársaság irodalmáról, Babits Mihály és József Attila munkásságáról esett szó.

Ugyancsak a 28-as könyvtárban január 20-án Nagy László műveiből rendeztek szerzői estet, ahol az Ujpesti Ifjúsági Szinpad tagjai tolmácsolták a költő műveit.

A KMP megalakulásának 50. évfordulója tiszteletére Lengyel József irodalmi estet rendeztek a 29-es könyvtárban december 18-án. Előadó Csertői Oszkár volt.

A 36-os és a 44-es könyvtárban december hónapban Lengyel József: Prenn Ferenc hányatott élete című művéről rendeztek vitát, Koczás Sándor irodalomtörténész vezetésével.

Január 15-én a 44-es könyvtár kollektívája összehívta az 1968-ban felnőtt könyvtárba átiratkozott nyolcadik osztályos olvasókat, hogy megbeszélje velük problémáikat. A gyerekek sokat kérdeztek és néhány hasznos javaslatot is tettek.

A KIMSZ 50. évfordulójáról emlékezett meg a 45-ös könyvtár, közös rendezésben a Mosolygó Antal Művelődési Házzal. A Pénzintézetek Szimfónikus Zenekara adott ünnepi műsort. Még két közös rendezvényük volt december folyamán: "Biológia és haladás" címmel tudósokról és felfedezőkről esett szó és Kovács András filmrendezőt látták vendégül, akivel a "Nehéz emberek", a "Hideg napok" és a "Falak" című filmekről beszélgettek a fiatalok.

Január 29-én a könyvismereti előadásorozat keretében Bognár Károly, a Kossuth Kiadó főszerkesz-

tője a legutóbb megjelent külpolitikai művekről tájékoztatta a kerületi könyvtárak dolgozóit.

Február 5-én az állami ideológiai oktatás keretében a következő előadások hangzottak el: Az állami, tanácsi irányítás tartalma, módszerei. A művelődési szakigazgatás szervezeti és módszertani kérdései. Előadó Zagyva Imre, a Minisztertanács Tanácsszervek Osztálya munkatársa volt.

A munkásosztály művelődési helyzetének néhány főbb vonása, a szakszervezetek részvétele a munkások közötti nevelő munkában. Előadó Kazimity György, a SZOT Kulturális, Agitációs, Propaganda Osztálya alosztályvezetője volt.

A gyorsuló műszaki-technikai fejlődés társadalmi hatása. Előadó Dr. Nyilas József egyetemi tanár, a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem Világgazdasági Tanszékének vezetője volt.

Könyvtárunkban a MABEÖSZ bélyeggyűjtő köre 1969 február 13-án tartotta alakuló taggyűlését. A taggyűlés a szabályok alapján az alábbi vezetőséget választotta: Bóta Gyula elnök, Kutas Endréné titkár, Szamosi Zoltán pénztáros, Kovács Ferenc ujdonságfelelős, Sávoly Veronika ellenőr.

Minden bélyeggyűjtő és gyűjteni szándékozó munkatársunkat szeretettel várjuk a kör tagjai sorába.

A KISZ XV. kerületi Bizottsága közönetét fejezte ki Szilágyi Zoltáné munkatársunknak a "Hősök nyomában" vetélkedő döntőjében való részvételért.

Ez történt a gyermekkönyvtárakban
A 6-os gyermekkönyvtár az "Ötven év és mai életünk gyermek szemmel" című uttörőpályázat népszerűsítésére csoportos foglalkozást szervezett, melyen az 50. évfordulóhoz kapcsolódó könyvekből mutattak be néhányat. A foglalkozáson a "Fáklyavivők" című lemezről is hallgattak részleteket.

László Gyula: "Egy fiu elindul" című szerzője érdekes történeteket mondott el a 9-es gyermekkönyvtárban a Tanácsköztársaságról és az azt követő időszakról. A könyvtár egyik aktivája rövid előadásban méltatta a KMP és a KIMSZ megalakítását.

"A Forradalom lángjai" című uttörőakció segítségére a 2-es könyvtár gyermekrészlege csoportos foglalkozáson a Tanácsköztársaságról rendezett fejtörőt.

A 12-es könyvtár gyermekrészlegében a történelmi szakkör tagjai megemlékeztek az 50. évfordulóról. A témához kapcsolódó dia-filmeket vetítették.

Gergely Márta "A mi lányunk" című könyvéről és az 50 év előtti eseményekről beszélgetett uttörőkkel a 39-es könyvtárban.

A 40-es számú könyvtár gyermekrészlegében a Könyvbarátkör tagjai két alkalommal ismerkedtek olyan irodalommal, amelyek az évfordulóhoz kapcsolódtak.

A 43-as könyvtárban három veterán találkozott a gyerekekkel és az 50

év előtti élményeikről beszélgettek.

Író-olvasó találkozó volt Kertész Erzsébettel a 15-ös gyermekkönyvtárban, Kántor Zsuzsával a 40-as könyvtár gyermekrészlegében, Molnár Gáborral a 25-ös könyvtárban. A három előadáson több mint 130 gyermek vett részt.

"Hogyan nézzünk filmet" címmel a 24-es könyvtár gyermekrészlegében Knoll István rendező és operatőr beszélgetett a klubtagokkal. "Babonák, népszokások" címen Pogány Róbert tartott előadást.

A 38-as könyvtárban Gulácsy Mária ezüstérmes törvívivő beszámolót tartott a mexikói olimpiáról. Más alkalommal a IV. osztályosok részére beszélgetést szerveztek Budapest nevezetességeiről, ezt a foglalkozást diafilmvetítés egészítette ki.

Több könyvtárban (20-as gy., 11., 14., 45. sz.) könyvtárlátogatás, könyvtárbemutató volt. A nem-könyvtártagok közül többen beiratkoztak.

VIII. osztályosoknak "A természet - tudományok és a természettudományos szemlélet" címmel előadást tartottak a 20-as gyermekkönyvtárban. Előadó: Korányi Tamás, a Gondolat Könyvkiadó lektora volt.

Jelentős összejövettel rendezett a sashalmi könyvtár gyermekrészlege. Meghívta a kerület pedagógusait (harmincketten jöttek el), akiknek Tatrainé számolt be a gyermekkönyvtár szolgáltatásairól és a Móra Kiadó ismertette a "Nagy emberek élete" sorozatban megjelent kiadványokat.

A b a r á t s á g r ó l anketot tartottak a 10-es gyermekkönyvtárban. A VII. osztályos pajtások mondták el gondolataikat, elképzeléseiket. A témához a könyvtár vezetője könyveket javasolt elolvasásra.

Ády Endre halálának 50. évfordulójára emlékeztek az irodalmi szakkör tagjai a 45-ös könyvtárban.

Major Klára a "Képes történelem" című sorozat szerkesztője találkozott a sorozat olvasóival a 40-es könyvtárban.

A központ kötészeti-műhelyét látogatta meg a 29-es könyvtár gyermekrészlegének könyvkötő-brigádja.

Játékos-fejtörőt tartott a 15-ös gyermekkönyvtárban Vargha Balázs "Játék a rímekkel" címen.

Jobbágy Károly az irodalom szeretetéről és az olvasásról beszélgetett a 20-as gyermekkönyvtárban.

"Ki tud szebb verset a télről" címmel szavalóversenyt szerveztek a 23-as könyvtárban és verselemzést az irodalmi szakkör tagjai a 10-es gyermekkönyvtárban.

Több könyvtár szervezett meseórát, játékos foglalkozást, bábelőadást, diavetítést, Téalapó ünnepséget. (9-es gy., 17-es gy., 20-as gy., valamint a 12, 21, 34, 37, 28, 14, 41, 44, 11, 38-as könyvtár.)

Személyi hírek

Kitüntetések

Révész Ferenc, könyvtárunk igazgatója harmadszor kapta meg a Munka Érdemrend Arany fokozatát.

A KIMSZ megalapításának 50. évfordulója alkalmából pedig, a Horthy korszak idején kifejtett tevékenységéért a KISZ Érdemérmével tüntették ki.

Dr. Zalai Zoltán, a Feldolgozó Osztály vezetőhelyettese nyugdíj-bavonulása alkalmából másodszer kapta meg a Szocialista Kulturáért miniszteri kitüntetést. Az elismerés annak az eredményes munkának szól, amit Zalai Zoltán kollegánk az osztályon, elsősorban az osztályozó csoportban, a jó szakkatalógus szerkesztése és a fiatal kollegák oktatása terén könyvtárunkban több, mint másfél évtizedig kifejtett.

Fadgyas István, a Központ raktárvezetője Miniszteri Dicséretet kapott, szintén nyugdíjazása alkalmával. Ő ugyancsak másfél évtizedet dolgozott nálunk és elsősorban az ő érdeme, hogy a nehéz körülmények között, a nyomasztó helyhiány ellenére rendben volt a félmilliónyi kötet.

Uj munkatársak

Üdvözljük új munkatársainkat: Cziboly Józsefnét, a 2-es könyvtár, Török Istvánnét, az 1-es könyvtár, és Vajda Brigittát, a 48-as könyvtár dolgozóit.

Kilépés

Könyvtárunktól megválva, új munkahelyre távoztak: Breiner Sándorné, a Központi Feldolgozó Osztály munkatársa, Biró György, a 6-os könyvtár könyvtárosa és Brenner Tibor, a Műhely dolgozója.

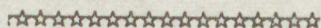
Több éve távol lévő munkatársaink, Szimann Józsefné (11-es könyvtár), Pintér Richárdné (28-as könyvtár), Valentyik Józsefné és Weber Lajos (Központi Könyvkötészet) munkaviszonya megszűnt.

Nyugdíj

1969 január 18-án ment nyugdíjba Éberling Mária, a Központ takarító brigádjának vezetője. Sok évi gondos munkáját köszönjük és jó egészséget, megérdemelt pihenést kívánunk!

Születés

Szeretettel üdvözljük az új könyvtári kisbabákat és édesanyjukat: Báder Györgynét (22-es kvt.) és a kis Györgyöt; Bosnyák Sándornét (41-es kvt.) a kis Árpádot; Fajszai Előd Botondnét (20-as gy.kvt.) és a kis Botondot; Kirschner Péternét (13-as kvt.) és a kis Miklóst; s végül, de nem utolsó sorban Pintérné Krémer Juliát (zenei kvt.) és a kis Annát. Kívánunk sok örömet, jó egészséget mindannyiunknak!

TARTALOMJEGYZÉK

Ötven éve történt - a Fővárosi Könyvtárban		1
Az 1968-as év mérlege	T. Gy.	7
Tervezet hazánk felszabadulása és a fasiszmus felett aratott győzelem 25. évfordulójára végzendő könyvtári feladatokról	Sz. Tné	10
Célfeladatok az 1969-es évre	Igazgatóság	14
HOGYAN OLVASSÁK A FIGYELESRE KIVÁLASZTOTT KÖNYVEKET A LÁGYMÁNYOSON, KÖBÁNYÁN ÉS PESTLŐRINCEN?		
A figyelő-kártyás könyvek forgalmáról	Kusnyár Lászlóné	16
Az évfordulókhöz kapcsolódó művek kölcsönzésének tapasztalatai a 12-es könyvtárban	Lakatos Péterné	17
Hogyan olvassák a 24 "figyelt"könyvet	Samu Gizella	18
Reflexiók az IML-ről. A Moszkvai Marxizmus-Leninizmus Intézet könyvtáráról és néhány magyar vonatkozásáról. I.rész	Lakos Katalin	19
Hozzászólás egy jelentéshez	Vargha Balázs, a KMK munkatársa	22
A "Fekete, fehér, igen-nem" - a könyvtárban	Marót Miklós	24
Fekete-fehér, igen-nem...	Xantus Zoltán IX. ker. tan. népműv. osztvez.	27
A fizikai dolgozók gyermekei a 26-os könyvtárban	Fodor Istvánné	28
Döntő jelentőségű fordulat a Központ életében	Remete László	29
10 éve működik a Perlési Csoport		32
HATÁSVIZSGÁLÓ BESZÉLGETÉSEK LENGYEL JÓZSEF: PRENN FERENC HÁNYATOTT ÉLETE, AVAGY MINDEN TOVÁBB MUTAT CIMŰ REGÉNYÉRŐL		
Beszélgetés a Művelődési Kör tagjaival a 18-as könyvtárban	Tóth Dezsőné	33
Hatásvizsgáló beszélgetés a 28-as könyvtárban	Oláh Gábor	34
Hatásvizsgáló beszélgetés a 44-es könyvtárban	Gujgiczter Imréné	35

UJ KIADVÁNYAINK

A Tanácsköztársaság Budapestje a korabeli lapok tükrében. Tolnai György bibliográfiai kézikönyvéről	R. L.	36
Szabó Ervin. Emlékkönyv	Zalai Zoltán	38
Néhány sor az új Gorkij bibliográfiáról	Kovács Jánosné	39
Bikácsi Lászlóné: A gyermekkönyvtárak története című munkájáról	Gaál Jenőné	40
Egy igazi segítségről...	Tongori Imréné	42
Remete László: "Rengj csak, Föld!"	Gáliczky Éva	43
A szombat délutáni nyitvatartás tapasztalatai	Sólyom Károlyné	44
Alapfoku könyvtárosi vizsgákról	Hajdu Miklósné	45
Igazgatósági ülések		46
Párt-hírek		47
KISZ-hírek		48
Szakszervezeti hírek		49
Ez történt...		49
Személyi hírek		53

Felelős kiadó a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár igazgatója

Készült a FSZEK sokszorosítójában

Engedélyszám: III/P/21/300/968

Szerkesztőbizottság: Dobos Piroska, dr. Ecsedy Andorné, Farkas Józsefné,
Gáliczky Éva, Kemsei István és Marót Miklós

Felelős szerkesztő: Vasvári István

Főszerkesztő: Szőke Tiborné

Terjedelem: 7 A/5 iv

Táskaszám: 69/3

Példányszám: 350